

PISMO REHABILITACYJNO-GOSPODARCZE SPÓŁDZIELNI INWALIDÓW
I ZAKŁADÓW PRACY CHRONIONEJ

Ten numer „Naszyc Spraw” — mimo, że wrześniowy — Czytelnicy otrzymają dopiero w październiku. Bijemy się w piersi — cała wina za ten stan rzeczy spoczywa na nas, a jedynym usprawiedliwieniem jest mnogość wydarzeń, które dotyczą osób niepełnosprawnych, a które wszystkie staramy się rejestrować. Świadczy o tym m.in. objętość tego numeru.

Obiecujemy jednocześnie, że numer październikowy dostaną Państwo jeszcze w październiku.

Zachęcamy do jego lektury, znajdując się w nim bowiem m.in.:

— Uchwały i relacje ze Zjazdu Krajowej Komisji Koordynacyjnej ds. Osób Niepełnosprawnych i Spółdzielni Inwalidów „Solidarność”

— Sprawozdanie z seminarium „Zatrudnienie osób niepełnosprawnych — doświadczenia CURTIS ELECTRONICS w Mławie”, w tym polemika z niektórymi referatami — Raport „Sytuacja prawna osób niepełnosprawnych” opracowany przez członka prezydium KRON — SŁAWOMIRA PIECHOTĘ na zlecenie Kancelarii Senatu RP

— Pierwsza część „Poradnika dla służb rehabilitacyjnych w zakładach pracy chronionej”

— Interesujące, alternatywne propozycje modelowe zatrudnienia osób niepełnosprawnych

— Omówienie ostatnich numerów „Problemy Rehabilitacji Zawodowej” i Biuletynu Informacyjnego Ruchu Samopomocy „Co w trawie piszczy?”

— stałe rubryki i komtarze, w tym bardzo interesujące listy od naszych Czytelników.

REDAKCJA

CZY RÓWNOUPRAWNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH DOCZEKAJĄ NASZE WNUKI?

Spotkanie w Sali Kolumnowej Sejmu

Ostatnie spotkanie reprezentantów różnych środowisk osób niepełnosprawnych z przedstawicielami resortu pracy miało miejsce 14 sierpnia br., w Sali Kolumnowej Sejmu. Niestety min. Kuroń był wówczas w Gdańsku na spotkaniu tzw. „Sieci”, zastępowała go Joanna Starega-Piasek.

Przedstawiła ona robocze propozycje działań rządu wobec osób niepełnosprawnych. *Główny nacisk — powiedziała pani minister — położymy na co, nie kto. Pełnomocnik ma realizować zadania wynikające z pewnej wizji, drugorzędną sprawą jest kto będzie zajmował to stanowisko, bowiem nie od nas zależy ta decyzja. Do ustawy o rehabilitacji powinny szybko zostać wprowadzone zmiany, bo:*

— *po pewnych już doświadczeniach widać, że niektóre zapisy mają charakter patogeniczny,*

— *od początku 1993 r. Biura Pracy będą stanowiły wydzieloną strukturę administracyjną, pociągną za sobą WOZiR i szczeble rejonowe zajmujące się zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, co bardzo utrudni lub wręcz uniemożliwi realizację pewnych spraw.*

Pani Starega zaproponowała, by w trybie pilnym dokonać przeglądu aktów prawnych związanych z osobami niepełnosprawnymi (m.n. prawo budowlane, ustawa o systemie oświaty, o pomocy społecznej, inne). Etap drugi to wybór z tego grona kilku osób, które z Biurem Pełnomocnika i przedstawicielami PFRON przygotują podstawowy wiodący akt prawny. Rozpisywałby on zadania dotyczące organizacji warunków życia, pracy, edukacji, lecznictwa między rząd, samorząd i rodziny, w których znajdują się osoby niepełnosprawne. Określałby on precyzyjnie jakie instytucje, organizacje i struktury realizują lub winny realizować sprawy związane z tymi osobami. Byłoby to równoległe lecz nie tożsame z przeglądem aktów prawnych. Byłoby to zatem nie tylko kwestia regulacji prawnych lecz podjęcie również od drugiej strony — wskazanie kto ma realizować i wypełniać treścią dane prawa.

Ministerstwo Pracy chce skupić się nad gronem ok. 300 osób zatrudnionych w WOZiR-ach, należy je wesprzeć i uczynić kompetentnymi, bądź wybrać osoby nowe.

Zdaniem pani minister siła osób niepełnosprawnych w Polsce jest znaczna, powstało bowiem spontanicznie wiele organizacji pozarządowych, które ich sprawami się zajmują. Ich rejestr jest niezwykle bogaty, jednak osłabia je wiele pozornie konfliktowych interesów; środowisko winno skupić się na integracji, nie konkurencji.

Zaproponowała również powielanie dobrze funkcjonujących rozwiązań w terenie, np. we Wrocławiu, gdzie stworzono stanowisko Pełnomocnika Wojewody ds. Osób Niepełnosprawnych, na które powołano szefa tamtejszego WOZiR — Sławomira Piechotę. Z dużym też uznaniem wyrażała się o opracowy-

wanym przez niego unikalnym raporcie „Sytuacja prawna osób niepełnosprawnych”.

Pan Piechota — oferując swe opracowanie wszystkim zainteresowanym — stwierdził, iż nie chodziło w nim o inwentaryzację niedomogów lecz wskazanie poprzez nie, jak bardzo kulawe są generalia. Uznał, że problemy osób niepełnosprawnych są apolityczne i konstytucyjne, chodzi bowiem o zapewnienie równych praw do funkcjonowania w społeczeństwie. Zdaniem pana Piechoty — występującego jako rzecznik praw obywatelskich z ramienia KRON — nie należy oddalać kwestii obsady stanowiska Pełnomocnika i wikać jej w rozgrywki polityczne. W innym wypadku będzie to odczytane jako dyskryminacja i przedmiotowe traktowanie osób niepełnosprawnych. *Nie chcemy być przedmiotem działania — powiedział. Pełnomocnicy będą się zmieniać, a my nie możemy odejść od niepełnosprawności. Musimy z tym żyć. Natomiast kwestia poprawy losu tych osób wynika przede wszystkim z poszanowania ich praw obywatelskich. Inaczej ciągle będziemy gasić pożary. Przykładem takiego „gaszenia” jest m.in. ustawa z 9.05.1991 r., która nie rozwiązuje całości problemów, nie pozwala natomiast spaść osobom niepełnosprawnym w przepaść.*

Prezydent KRON — Sławomir Besowski całkowicie podzielił zdanie poprzednika o konieczności merytorycznego, a nie politycznego klucza przy wyborze Pełnomocnika. Zapro-

ciąg dalszy na str. 3

Rys. Marian Knobloch

We wrześniu ukazało się Rozporządzenie MPiPS w sprawie tworzenia, działania i finansowania warsztatów terapii zajęciowej. Dobrze, że ujrzało ono światło dzienne, wypełniło bowiem kolejną białą plamę w ustawie o zatrudnieniu i rehabilitacji.

Nie sposób w tej chwili dokonać jakiejś rzeczywistej oceny tego aktu; zweryfikować można go będzie po pewnym okresie funkcjonowania.

Jednak po rozmowach z kilku ludźmi, którzy mają z tą problematyką do czynienia na codzień, już teraz, na gorąco, nasuwają się pewne uwagi, z którymi chciałbym zapoznać naszych Czytelników.

Zatem po pierwsze: kwalifikacja uczestników do warsztatu, którego dokonuje utworzony przez WOZiR zespół rehabilitacyjny (§ 3, ust. 2). Sposób powoływania, finansowania i status tego zespołu są zupełnie pominięte. Jak chodzi o pracowników zasiadających w nim z urzędu — nie ma wątpliwości, rodzą się one natomiast w przypadku innych specjalistów, nie ma bowiem pewności, czy zechcą te czynności wykonywać społecznie... Winien to być zespół stały personalnie, bądź instytucjonalnie, inaczej nie sposób sobie wyobrazić ciągłości funkcjonowania. Gdyby przyjąć, że będzie to stała kadra WOZiR, można zadać pytanie, czy utrzymywanie takiego specjalistycznego aparatu jest ekonomicznie uzasadnione. Ponieważ funkcjonują wyspecjalizowane instytucje zatrudniające koniecznych fachowców (np. Wojewódzkie Przychodnie Rehabilitacyjne), należałoby zastanowić się, czy WOZiR nie mógłby z nimi podpisać stałej umowy. Będzie to z pewnością tańsze, niż tworzenie nowych zespołów.

Sprawa druga: § 5 ust. 4 rozporządzenia mówi o możliwości wypowiedzenia przez WOZiR umowy o utworzeniu warsztatu, nie określa natomiast trybu tego wypowiedzenia. Zatem teoretycznie można to uczynić z dnia na dzień.

Kolejna wątpliwość: Zgodnie z § 8, ust. 2 jednostka prowadząca warsztat jest obowiązana przedstawić plan działania do 15 października roku poprzedzającego. Jest on weryfikowany

przez WOZiR w porozumieniu z PFRON-em. Wątpliwość dotyczy faktu, iż wobec — z jakiegokolwiek powodu — braku akceptacji tego planu, może się okazać się, że ciągłość pracy zostanie przerwana w trybie natychmiastowym. Powinien zatem być pozostawiony co najmniej 3-miesięczny okres na uzgodnienia programowe, by gestor miał czas na ewentualne wycofanie się z prowadzenia warsztatu, by nie nastąpiło to nagle.

Uwaga czwarta: W koszt utrzymania warsztatu wchodzi m.in. wynagrodzenia brutto pracowników wraz ze składnikami na ubezpieczenie (§ 6, ust. 2, pkt 1a). A gdzie fundusz

lony maksymalny czas pobytu (5—10 lat)? A może granica wieku uczestnika?

Jednak by terapię przetrwać, należy mieć perspektywę, co dalej z tym człowiekiem zrobić. Musiałby powstać zatem system rehabilitacji zawodowej (szkoła specjalna — warsztat terapii — zakład pracy chronionej), w którym byłoby miejsce dla każdego człowieka niepełnosprawnego, bez względu na stopień jego ograniczeń psychofizycznych.

Warsztat terapii zajęciowej nie może i nie powinien być takim ślepy ogniem w tym systemie, chyba że od razu powiemy sobie, że ma pełnić również funkcję domu opieki społecznej.

NA MARGINESIE MINISTERIALNEGO ROZPORZĄDZENIA — UWAG KILKA

socjalny, mieszkaniowy, nagrody jubileuszowe dla pracowników?...

Na zakończenie przedstawiam zespół uwag, które dotyczą zagadnienia szerszego niż warsztaty terapii zajęciowej, aczkolwiek na ich przykładzie najbardziej uwidacznia się brak pewnych całościowych rozwiązań systemowych.

Status uczestnika warsztatu jest wysoce niejasny. Czas jego pobytu w warsztacie określony jest tylko w aspekcie pozytywnym, tzn. tylko w przypadku osiągnięcia zdolności do pracy (§ 2, ust. 7), gdy ma prawo przebywać w nim jeszcze 3 miesiące. Co ma dziać się z uczestnikiem, który po tym czasie nie znalazł pracy — rozporządzenie milczy.

Trudniejszy jest casus uczestnika, u którego terapia nie przynosi efektów, bądź są one znikome i z dużą dozą prawdopodobieństwa można orzec, że nie osiągnie zdolności do pracy. Rozporządzenie nie orzeka jak długo może on być poddawany terapii. Czy przewiduje się nieograniczony czas pobytu uczestnika w warsztacie? Czy może powinien być okreś-

Tylko czy na pewno za środki pochodzące z PFRON...?

Ryszard Rzebkó

Powyższych uwag na gorąco nie należy traktować jako krytyki rozporządzenia. Mamy świadomość w jakich bólach ono powstało i że mogło być znacznie gorsze i mniej trafione. Jest to pierwszy akt prawny, tworzący — jak sądzimy — jedno z ogniw w globalnym systemie rehabilitacji, w dodatku ogniwo to powstaje od zera. Siłą rzeczy nie może być więc to przepis doskonały.

Zapraszamy i otwieramy łamy naszego pisma dla dyskusji w kwestii powyższej i nie tylko. Wszystkie uwagi naszych Czytelników chętnie prezentujemy szerszej opinii. Wszak wszystkim nam najbardziej chodzi o to, by wybrać możliwie optymalne warianty zatrudniania i rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Red.

GRANICE KONKURENCJI

Z PREZESEM ZARZĄDU S.I. „ODRODZENIE” W CHORZOWIE
— HENRYKIEM ŚWINIARSKIM rozmawia RYSZARD RZEBKO

Red. — Wasz zakład specjalizuje się głównie w produkcji odzieży roboczej. Jak wygląda jej zbyt w chwili obecnej?

H.S. — Jeszcze jakoś sobie radzimy, obserwuję jednak na rynku bardzo niepokojące tendencje. Tkaniny są droższe u producenta, niż u pośrednika, co tłumaczy się faktem zakontraktowania przez niego większej partii materiału. Najgorsze jest jednak to, że sami sobie niszczyliśmy rynek i jeśli — nic się nie zmieni — sami doprowadzimy swoje zakłady do upadku. Znam przypadki, że spółdzielnie inwalidów i inne zakłady pracy chronionej sprzedają swoją produkcję poniżej kosztów własnych, byle tylko zaistnieć na rynku. W mojej branży różnica między opłacalną ceną sprzedaży, a ceną, za którą produkt jest oferowany sięga już 30%.

Red. — Czy taka sytuacja nie jest objawem pewnej samoregulacji rynku? Wiadomo, że klient będzie poszukiwał produktu tańszego, a producenci, którzy produkują drożej będą eliminowani.

H.S. — Polityka świadomego zaniżania cen ma krótkie nogi i może dać — wątpliwe zresztą — efekty tylko na bardzo krótką metę. Działania takie możliwe są ponadto tylko na tak rozdrobnionym i rozregulowanym rynku jak nasz, gdy nie ma rzeczywiście zorganizowanej dystrybucji, a mnogość drobnych producentów agresywnie z sobą konkuruje. W konsekwencji tego zjawiska nie będzie zwycięzców,

bowiem jest to podcinanie gałęzi, na której się siedzi. Mogę jeszcze zrozumieć działania zwalczające konkurencję poprzez dumpingowanie cen, niepojętym jest dla mnie jednak to, że czynią to zakłady pracy chronionej zatrudniające osoby niepełnosprawne. Rozsądek i rachunek ekonomiczny powinny stworzyć jakieś granice takiej niezdrowej konkurencji.

Red. — Czy widzi Pan jakieś realne możliwości wyjścia z kręgu tej — jak to Pan określił — niezdrowej konkurencji?

H.S. — Szkopuł tkwi w tym, że spółdzielnie inwalidów zawsze były i są nadal producentem anonimowym. Kopalnie brały rękawice z „Suponu” nie interesując się kto je produkował i teraz ze zdumieniem to odkrywają. Ponadto nie miały one własnej dystrybucji, tym zajmowały się spółdzielcze struktury. W organizacji rynku i stworzeniu takiego aparatu dystrybucji, w porozumieniu i współpracy zakładów pracy chronionej widzę możliwość położenia tamy temu, by na pracy osób niepełnosprawnych bogacili się pośrednicy.

Wydaje się, że funkcję tę mogłaby pełnić właśnie Izba Gospodarcza zrzeszająca nasze jednostki, z propozycją powołania której wyszło Stowarzyszenie „Nasze Sprawy”. Sami jednostkowo nie będziemy potrafili wyeliminować nieuczciwej konkurencji, nie poradzimy sobie z marketingiem i promocją naszych wyrobów.

Czy przyjmie to formę porozumienia branżowego, holdingu, czy powoływania innych wyspecjalizowanych organizacji gospodarczych, to sprawa techniczna. Najważniejsze jest to, byśmy połączyli swe wysiłki, celem opanowania „dzikiego” rynku, byśmy udowodnili że możemy i potrafimy się na nim znaleźć.

Red. — Dziękuję za rozmowę.

CZY RÓWNOUPRAWNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH DOCZEKAJĄ NASZE WNUKI?

ukończenie ze str. 1

nował, by kandydaci na to stanowisko byli przesłuchiwani, a udział w tychże powinni brać przedstawiciele środowisk osób niepełnosprawnych.

Propozycję tę pani minister Starega obiecała przedstawić pani premier Hannie Suchockiej.

Edward Niemczyk z Poznania (Stowarzyszenie „Start”) stwierdził: *Jeśli nowy Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych będzie znowu uczył się nas i na nas, to równouprawnienia osób niepełnosprawnych doczekają się nasze wnuki.*

Reprezentanci organizacji osób niepełnosprawnych przedstawił następnie następujące kwestie:

— Ustawie o rehabilitacji mniej potrzebna jest nowelizacja, bardziej interpretacja jej zapisów, trzeba jej dać rzeczywiście zaistnieć, zanim będzie się ją nowelizować. Brakuje profesjonalnej i szerokiej informacji o niej.

— Należy natychmiast zawiesić akty prawne ograniczające możliwości zarobkowania rencistów i emerytów — te sprawy winien regulować fiskus, nie administracja.

— Potrzeba zespolenia działań celem lepszego wykorzystania PFRON-u, należy nauczyć konsumpcji tego Funduszu na dole. Konieczne jest powołanie jego agend terenowych, by był bliżej zainteresowanych i miał możliwość rzeczywistej kontroli wpływów od zakładów pracy.

— Konieczność zwiększenia operatywności terenowych ogniw Urzędu Pełnomocnika — WOZiR, jednak bez przerostów i gigantomanii. Ośrodki te mogą i powinny korzystać z usług już istniejących wyspecjalizowanych instytucji.

— Człowiek niepełnosprawny nie ma możliwości „pętania się” po urzędach i jest to niecelowe. Istnieje zatem konieczność opracowania spójnego „systemu stosowania rehabilitacji zawodowej”.

— Brak przedstawiciela zakładów pracy chronionej w Radzie PFRON jest prawdopodobnie niedopatrzaniem; należy pilnie go wprowadzić.

— Stowarzyszenie „Nasze Sprawy” zadeklarowało przedstawienie do dyspozycji resortu pakietu propozycji dotyczących „nakreślenia” koniunktury dla zakładów pracy chronionej, kadry specjalistów z różnych dziedzin, przychodni rehabilitacyjnych i lokali.

— Nie zgodzono się z tezą o dezintegracji środowiska — to, że nie mówimy jednym głosem nie oznacza, iż nie potrafimy się dogadać. Pani Siekierzyńska (Stow. Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących) stwierdziła nawet: *Kiedyś Pełnomocnik określił organizacje pozarządowe jako mafijne. Może szkoda, że tak nie jest, wówczas bowiem byłaby szansa, iż Kuroń nie byłby w „Sieci”, tylko na naszym spotkaniu.*

— Renty osób niepełnosprawnych należy traktować jako wyrównanie szans (jak np. wypłacany w Niemczech Blindengeld), a nie podstawę bytu — tą winna być praca.

— Konieczna zmiana nastawienia i sposobu myślenia „zdrowego” społeczeństwa o osobach niepełnosprawnych — atrakcyjny sposób przedstawienia ich osiągnięć w mediach, atrakcyjny czas emisji, itp. To program zakrojony na lata lecz kiedyś trzeba go rozpocząć.

— Niezbędna zmiana rozdzielnictwa sanatoriów — chorzy ludzie stają w wielogodzinnych kolejkach za skierowaniem.

Zebrani stwierdzili, iż kluczową sprawą jest obsada stanowiska Pełnomocnika, opracowywanie szczegółowego programu do realizacji przez dyletanta, którego jedyną legitymacją będzie przynależność partyjna, uznali za nieporozumienie.

W tej sytuacji konsultację rozwiązań merytorycznych odsunięto, nie wyznaczono też żadnego terminu kolejnego spotkania.

Oprac. (rhr), wok

ODDOLNA INTEGRACJA — POWSTAJĄ STRUKTURY POZIOME

Powołano Porozumienie Branżowe Usługowych Spółdzielni Inwalidów

W ośrodku kieleckiej M.U.S.I. w Cudzynie k. Kielc przedstawiciele 29 usługowych spółdzielni inwalidów ponownie spotkali się w dniach 18–19 września br. (o ich czwartym spotkaniu w Czarnym Lesie informowaliśmy w poprzednim numerze „N.S.”), celem sfinalizowania działań zmierzających do powołania wspólnej organizacji.

Przyjęto na nim uchwałę o stworzeniu — właściwie reaktywacji — Porozumienia Branżowego Usługowych Spółdzielni Inwalidów, do którego przystąpiły wszystkie reprezentowane tam jednostki.

Dokonano wyboru Prezydium Porozumienia, w skład którego weszli:

— CEZARY GACH — Przewodniczący, M.U.S.I. „Odra” Wrocław

— JERZY ANDREJEW — S.I. „Światowid” Łódź

— GRZEGORZ SMUŻNY — M.U.S.I. Piotrków Tryb.

— JANINA GRZEGORSKA — U.S.I. Poznań

— FRANCISZEK STARZEWSKI — M.U.S.I. Siedlce

— SŁAWOMIR ZĘBOL — Podgórska S.I. „Ochrona Mienia” Kraków

— JÓZEF ŻUKOWSKI — M.U.S.I. Kielce

— PIOTR PLUSZYŃSKI — W.U.S.I. „Domena” Bielsko-Biała

— KRZYSZTOF PASTERNAK — S.I. „Era” Chorzów

Jako siedzibę Porozumienia przyjęto Wrocław.

Przyjęto ramowe zasady — regulamin Porozumienia.

Zgodnie z programem omówiono szereg spraw i problemów, z którymi borykają się te jednostki, wśród nich znalazły się:

— sprawa ściągalskości zadłużeń,

— porozumienie GIP z Pełnomocnikiem,

— omówienie i dyskusja na temat Rozporządzenia z dnia 17.6.92 r. MPiPS w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych,

— brak jednolitej polityki resortu wobec zakładów pracy chronionej, czego dowodem są rozbieżne stanowiska różnych WOZiR, zajmowane w zbliżonych sprawach,

— wzrastające wynagrodzenia minimalne natychmiast odbija się na cenie oferowanych przez spółdzielnie usług (płace stanowią znaczną część kosztów działalności usługowej),

— reklamy i oferty,

— nowe rodzaje działalności, które mogą zastąpić ochronę i dozór mienia; niewiele spółdzielni jest zaawansowanych w tych pracach.

Ponieważ Porozumienie nie może przystąpić do O.S.P.N. „Nasze Sprawy” jako członek zbiorowy, Prezydium zaleciło poszczególnym spółdzielniom przystąpienie do Stowarzyszenia. Specyficzne zadania spółdzielni usługowych będą wówczas realizowane w ramach tej organizacji, poprzez przedstawicieli Porozumienia.

R.A.

Technika komputerowa „Wiatrak” — rys. Mariana Rosika

Spotkania szefa Funduszu ze spółdzielczym aktywem

Zarząd PFRON coraz aktywniej działa, dokłada też starań, by o swoich poczynaniach i możliwościach, jakie stwarza Fundusz, informować możliwie szerokie gremia. Dowodzą tego spotkania jego prezesa — pana Wojciecha Nagla z aktywem spółdzielczych zakładów pracy chronionej, we Wrocławiu i Katowicach, także zorganizowane we wrześniu przez PFRON w Konstancinie.

Na katowickim spotkaniu zaprezentował on działania, które przedstawiamy poniżej.

Zarząd PFRON w maksymalnym stopniu pozytywnie interpretując ustawę o rehabilitacji, finansuje również te kierunki, które nie są w niej *implicitè* zawarte. Jest to finansowanie turnusów rehabilitacyjnych (wbrew interpretacji poprzedniego Pełnomocnika) firmowanych przez Stowarzyszenia i Fundacje, w tym „SOS”, powołanie zespołu architektów do opracowania i realizacji likwidacji barier architektonicznych (na razie w kilku obiektach urzędów centralnych). Podjęto pierwszą w Polsce próbę — wraz z Komitetem ds. Rehabilitacji PAN — badań sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych w 2—3 rejonach dotkniętych bezrobociem strukturalnym.

Celem stworzenia systemu pomocy powołano przy Funduszu komórkę do kontaktów i współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Podstawowy kierunek działalności to przejęcie finansowania procesu restrukturyzacji spółdzielni inwalidów i niewidomych. Zostało przełamane „wąskie gardło” w realizacji pożyczek przez BIG — na półroczcie spółdzielnie otrzymały 249 mld kredytu, a do końca lipca kwota ta wyniosła już 400 mld. Założenia na tegoroczną akcję pożyczkową wynoszą 550 mld zł i wniosków po stronie „do realizacji” zdecydowanie ubywa, w terenie zaczyna być już widoczny wpływ tych środków.

Największą słabością realizacji ustawy o rehabilitacji i pracy Funduszu jest — generalnie opieszala — działalność WOZiR, co rzutuje na ocenę PFRON. Zdaniem p. Nagla jest to związane z błędnym strukturalnie usytuowaniem tych ośrodków.

Jeśli coś jest bowiem trój- lub czwórpodległe to dostaje schizofrenii. Struktury WOZiR winny zostać wyjęte z Woj. Biur Pracy i administracji terenowej, będą one skuteczne jeśli zapewni im się

jednolitość programowania (Pełnomocnik) i finansowania (PFRON). Czynione są starania, by przekonać decydentów i środowiska opiniotwórcze, iż przejęcie WOZiR wraz z biurami Pracy przez Centralny Urząd Pracy, może spowodować ogromne perturbacje w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Problem wydatkowania środków Funduszu będzie trwał do czasu udroźnienia kanału centrala — teren (informacja i możliwość skonsumowania środków przez struktury).

Prezes Zarządu PFRON przyznał, iż miał już konkretne naciski na alokację środków na cele pozaustawowe. Jest to bardzo realne niebezpieczeństwo, bowiem budżet będzie korygowany i m.in.

PREZES PFRON PRZECIWNY TWORZENIU AGEND TERENOWYCH

w funduszach celowych będą poszukiwane środki do załatwienia dziur. By temu zapobiec same środowiska osób niepełnosprawnych powinny zabiegać, o wzmocnienie rangi i pozycji Funduszu, który winien być równorzędnym partnerem dla wszystkich organizacji centralnych.

Gwoli nagłośnienia tych tematów i działań zaproszono dziennikarzy z wielu wysokonakładowych pism, przyszło ich jednak tylko pięciu, co świadczy o nikłym zainteresowaniu mediów. Oddźwięk jest niewielki i często wypaczony, zaś przesyłane materiały informacyjne traktowane są jako propaganda i reklama.

W przygotowaniu są decyzje o polityce informacyjnej Funduszu, jednak p. Nagel nie ma pewności, czy jego Zarząd powinien robić wszystko sam. Fakt, że PFRON ma możliwości pomocy rehabilitacyjnej (dopłaty mniejszościowe) praktycznie dla każdej osoby, nie jest znany w WOZiR. Dla tych ośrodków przygotowywana jest syntetyczna informacja jakie potrzeby mogą być do nich zgłaszane i jakiej mogą zgłaszać one do Funduszu.

PFRON może dopłacać do odsetek do poprzednio zaciągniętych kredytów do 50% ich stopy i czyni to w maksymalnej wysokości. W maju podpisano w tej sprawie umowy ze wszystkimi bankami, przeznaczając na ten cel 120 mld zł.

Pan Wojciech Nagel odpowiedział też na szereg szczegółowych pytań; kwintesencję tych wypowiedzi relacjonujemy w syntetycznym skrócie.

— W uzasadnionych przypadkach można wystąpić do Zarządu PFRON o przesunięcie terminu spłaty kredytu, można go też rozpatrzyć na nowo i restrukturyzować. Jest też możliwość jego spłaty w okresie 4-letnim, z rocznym okresem karencji. Mogą być też przyznawane pożyczki doraźne w związku z tymczasową niekorzystną sytuacją (np. strajk w FSM).

— Konwersja kredytów zaciągniętych przez spółdzielnie poprzednio, byłaby możliwa tylko przy opcji zerowej. PFRON nie może zatem spłacić tych kredytów, nadto byłoby to wbrew ustawie o rehabilitacji i prawu bankowemu.

— Na propozycję by — wobec przeszkód mnożonych przez niektóre WOZiR — zajmowały się one tylko kierowaniem ludzi do pracy, a środki przydzielane były przez terenowe agendy PFRON odpowiedział, iż kierownik WOZiR jest pełnomoc-

nikiem Zarządu Funduszu na swój teren i jeśli mówi, że nie ma pieniędzy na działalność gospodarczą, to mówi nieprawdę. Zbyt często nie potrafią oni skonsumować przyznanych im środków.

— Delegatury PFRON nie mogą przejmować zadań WOZiR i kontrolować tworzenia stanowisk pracy. Byłoby to zwichnięcie ustawowych proporcji. Funduszowi zależy na silnych Woj. Ośrodkach, zaś jego szef — w zasadzie — jest przeciwny tworzeniu nowych delegatur, bo to ogromne przedsięwzięcie logistyczne. Idealem byłoby nie tworzenie nowych struktur lecz odpowiednie wzmocnienie tych ośrodków, które wchłonęłyby agendy Funduszu.

— Jak chodzi o możliwość kontynuacji zamrożonych inwestycji ze sławetnej „Listy 51”, prezes obiecał zorientować się jaka jest skala tego zjawiska, wówczas będzie podjęta decyzja.

— Propozycja utworzenia na bazie PFRON samodzielnego banku ma plusy i minusy, samo powołanie musi trwać 2 lata. Plus — to podejmowanie akcji kredytowej i depozytowej. Minus — to masa restrykcyjnych przepisów, zawężenie możliwości finansowania dotychczasowych przedsięwzięć, żadnych przedłużonych terminów płatności i obowiązek wydzielenia poważnych sum na rezerwę bankową. Zdaniem prezesa Nagla dotychczasowa formuła Funduszu jest bardziej elastyczna.

Oprac. KRA

BLIŻEJ NASZYCH SPRAW

Najogólniejsza definicja rehabilitacji to system środków socjalno-ekonomicznych, medycznych, społecznych i zawodowych mających na celu zapobieganie rozwojowi patologicznych procesów prowadzących do czasowej, bądź trwałej utraty zdrowia i zdolności do pracy. Całokształt działalności rehabilitacji leczniczej, zawodowej i społecznej dobrze znany jest kadrcze zatrudnionej w lecznictwie, ośrodkach rehabilitacyjnych, spółdzielniach inwalidów, zakładach pracy chronionej. Te ostatnie nowopowstałe pracują na pewno w oparciu o szczególne uchwały, rozporządzenia, przepisy, dla nich uzyskanie statutu zakładu pracy chronionej to przede wszystkim preferencje i ulgi w podatkach. Czy jednak w sposób należyty przygotowane są do zatrudnienia osób niepełnosprawnych? Obawiam się że nie.

Większość osób z orzecznym statusem inwalidy pracuje i pracować powinna, również w zwykłych zakładach pracy, gdzie stworzono nowe i przystosowano istniejące już miejsca pracy do ich psychofizycznych możliwości.

Tylko praca wyspecjalizowanej kadry rehabilitacyjnej pomoże:

— przywrócić pracownikowi niepełnosprawnemu optymalne umiejętności psychofizyczne, umożliwiające dalsze wykonywanie pracy w zawodzie wyuczonym i wykonywanym, od czasu choroby lub wypadku

— przygotować pracownika niepełnosprawnego do wykonywania innej pracy, na innym stanowisku ale umożliwiającym wykorzystanie umiejętności, wiedzy i nabytego wcześniej doświadczenia,

— w szczególnych przypadkach zastosować szkolenie i przekwalifikowanie osoby niepełnosprawnej.

Nie sposób wymienić jest na łamach tego pisma wszystkich aspektów rehabilitacji, która powinna być prowadzona przez kwalifikowaną kadrę rehabilitacyjną w każdym zakładzie pracy zatrudniającym osoby niepełnosprawne, szczególnie w zakładach pracy chronionej. Dlatego właśnie, sukcesywnie w kolejnych numerach „Naszych Spraw” pozwolę sobie podzielić się z pracownikami służb rehabilitacyjnych zaczynających

pracę na stanowiskach pracowników socjalnych ds. rehabilitacji swoim niemal piętnastoletnim doświadczeniem pracy na tym stanowisku, w jednej ze spółdzielni inwalidów. Zamieszczone również będą wzory dokumentacji i ewidencji osób niepełnosprawnych, które są niezbędne do pracy na stanowisku asystenta socjalnego.

Ponadto zasadnym byłby kontakt pracowników służb rehabilitacyjnych zatrudnionych we wszystkich jednostkach zrzeszających i zatrudniających osoby niepełnosprawne, celem wymiany wzajemnych doświadczeń, przybliżenia ogromu problemów z jakimi w tej trudnej sytuacji obecnie muszą się borykać. Kiedyś spotkania takie organizowały Przychodnie Rehabilitacyjne przy Regionalnych Związkach, a teraz — gdy pozbawiono nas wspólnych struktur — najbardziej powołane do tego zdają się być Woj. Ośrodki ds. Zatrudnienia i Rehabilitacji.

Myszę, że warto podzielić się nawzajem swoimi doświadczeniami, gdyż zintegrowanie działań — dla dobra człowieka niesprawnego — jest możliwe wówczas, gdy osoby kompetentne zawodowo, z właściwą sobie wrażliwością wykorzystają posiadaną wiedzę w spełnianiu zadania — przywrócenia do pracy i społeczeństwa człowieka, który na skutek choroby został z niego czasowo — nieraz trwale — wyłączony. Do-Ko

Od Redakcji

Powyższy materiał stanowi „zajawkę” cyklu artykułów, który stanowić będzie swoisty poradnik dla asystentów ds. rehabilitacji, adresowany szczególnie do nowoutworzonych zakładów pracy chronionej. Wobec braku wszelkich materiałów szkoleniowych w tym zakresie, sądzimy, że taka repetycja nie zaszkodzi również tym służbom, które sprawami rehabilitacji zajmują się do dawna. A nuż znajdą coś nowego, coś co ułatwi lub usprawni ich pracę?

Prezentowane materiały stanowić będą wzorzec, ten zaś stworzy pewien model koniecznych działań i niezbędnej dokumentacji. Oczywiście nie będą one miały żadnego charakteru obligatoryjnego, ich zadaniem jest określenie i przybliżenie możliwego modelowego warsztatu pracy asystenta ds. rehabilitacji i wskazania narzędzi — sposobów i metod — jakimi może się on posługiwać.

Sugerujemy zatem, by przynajmniej numery „Naszych Spraw” zawierające ten cykl, udostępnione były również odpowiednim służbom rehabilitacyjno-socjalnym w zakładzie pracy chronionej. W razie potrzeby nasza Redakcja może wysłać do poszczególnych jednostek większą ilość egzemplarzy, oczywiście za niewielką dopłatą. Prosimy o sygnalizowanie takich ewentualnych potrzeb.

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KRAJOWEJ RADY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Od momentu wyboru Krajowa Rada Osób Niepełnosprawnych starała się wykonywać możliwie najlepiej postanowienia I Ogólnopolskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych.

A oto pokrótce przedstawiamy tok naszych prac:

Nastąpiło ukonstytuowanie prezydium KRON w składzie: Sławomir Besowski — prezydent, Włodzimierz Utecht i Bogdan Szczepankowski — zastępcy prezydenta, Sławomir Peryt — sekretarz, Sławomir Piechota — rzecznik praw obywatelskich niepełnosprawnych.

KRON odbyła 4 spotkania plenarne i wiele w węższym gronie. Wiele starań dołożyliśmy, aby zaistnieć za-

równy w środkach społecznego przekazu, jak i w oczach przedstawicieli najwyższych władz Polski. 4 czerwca odbyliśmy pierwsze spotkanie z przedstawicielami Sejmu, który reprezentowały posłanki Izabella Sierakowska i Teresa Liszcz. Podczas tego spotkania posłanka Teresa Liszcz obiecała nam pomoc w doprowadzeniu do zapisu w Konstytucji Polski praw osób niepełnosprawnych. KRON podarowała posłance Teresie Liszcz wózek inwalidzki, który znajduje się od tamtej pory w Sejmie, aby służyć w miarę potrzeby osobom niepełnosprawnym.

11 czerwca przedstawiciele KRON spotkali się z wicemarszałkiem Sena-

tu p. prof. Alicją Grześkowiak. W wyniku tego spotkania na naszą prośbę powstał na zlecenie Kancelarii Senatu raport o sytuacji prawnej niepełnosprawnych w Polsce, opracowany przez Sławomira Piechotę. Ponadto z Senatu otrzymaliśmy zbiór francusko-języcznych materiałów, dotyczących działalności Rady Europy na rzecz niepełnosprawnych.

8 lipca Krajowa Rada Osób niepełnosprawnych wzięła udział w posiedzeniu sejmowych komisji zdrowia i polityki społecznej, poświęconej sytuacji niepełnosprawnych w naszym kraju.

23 lipca odbyło się spotkanie przedstawicieli środowisk niepełnosprawnych z min. Jackiem Kuroniem. Spotkanie to miało na celu zapoznanie min. Kuronia z naszymi bieżącymi problemami.

14 sierpnia odbyło się ponowne spotkanie niepełnosprawnych z

ciąg dalszy na str. 6

LISTY DO REDAKCJI

Dotarła do nas, tj. do Zakładu Produkcji Obuwia „Vi-GGa-Mi” w Działdowie, pierwsza przesyłka „Naszych Spraw” i po dokładnym przeczytaniu postanowiłam niezwłocznie do Was napisać. Bardzo dziękuję za ogrom informacji tak bardzo potrzebnych i przydatnych zakładom pracy chronionej. Niemal we wszystkich tekstach można się doczytać, że zrozumienie dla spraw niepełnosprawnych jest zauważalne na wszystkich szczeblach, nawet tych najwyższych — ministerialnych, że jest mnóstwo inicjatywy oddolnej, prób działań samopomocowych bez oglądania się na zarządzenia odgórne, że wreszcie są pieniądze przeznaczone na wspieranie tych inicjatyw, a do pełni szczęścia brakuje jedynie dobrej woli lub kompetencji na stanowiskach, gdzie zapadają decyzje, od których zależy czy istniejące miejsca pracy zostaną utrzymane lub czy powstaną nowe.

Jestem dyrektorem prywatnego zakładu pracy chronionej — zatrudniającego aktualnie 36 osób a przygotowującego się do uruchomienia we wrześniu br. drugiej zmiany i zatrudnienia dodatkowo około 15 osób niepełnosprawnych — który wg mnie tym się różni od spółdzielni inwalidzkich czy innych form uspołecznionych zakładów pracy chronionej, że wszelkie należne inwalidom prawa i przywileje są realizowane w 100%, a nawet próbujemy realizować ustawę z 9.V.91 r. w zakresie tworzenia warsztatów terapii zajęciowej, nie czekając na nie mogące się „urodzić” zarządzenia wykonawcze w tym zakresie.

W Działdowie, uznanym za rejon zagrożony bezrobociem strukturalnym, przy liczbie bezrobotnych przekraczającej 30% ogółu zatrudnionych, jesteśmy jedynym zakładem zatrudniającym inwalidów, a nie zwalnającym ich. Ponieważ zapotrzebowanie na nasze wyroby

— buciki dziecięce (od najmniejszych rozmiarów) i obuwie sportowe — jest duże, jesteśmy zainteresowani znacznym zwiększeniem produkcji, a tym samym zatrudnienia niepełnosprawnych. Przy ścisłej współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Ciechanowie i Rejonowego Biura Pracy w Działdowie, jesteśmy w stanie utworzyć nowe miejsca pracy dla ok. 50 osób. Jest to sprawa bardzo pilna, bowiem już za niespełna 2 tygodnie dotychczasową rzeszę bezrobotnych w Działdowie „zasili” 150-ciu inwalidów z likwidowanej WSI „Jedność”. Patrząc na rosnący codziennie stos podań od inwalidów z prośbą o przyjęcie do pracy i mając świadomość, że jesteśmy jedyną szansą dla niepełnosprawnych z naszego terenu, nie możemy pozostać obojętni.

Tak duże przedsięwzięcie jest dla nas do udźwignięcia pod względem organizacyjnym, lecz w kwestiach finansowych musimy poszukiwać daleko idącej pomocy. Wybranie właściwej formuły rozwoju zakładu oraz źródeł finansowania przedsięwzięcia może zaowocować obustronną korzyścią — dla właściciela zakładu i dla zatrudnionych tu inwalidów.

Bardzo się rozpiłam ale są to sprawy które zajmują moje myśli i w dzień i w nocy, a lektura Waszego pisma utwierdziła mnie jeszcze w słuszności wybranego kierunku działania. (...)

Przepraszając za długi serdecznie pozdrawiam wszystkich redaktorów „Naszych spraw”.
Urszula Rucińska

Serdecznie dziękujemy za pozdrowienia dla naszego zespołu redakcyjnego.

Technika komputerowa „Polana”, Marian Rosik

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KRAJOWEJ RADY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

dokończenie ze str. 5

przedstawicielami resortu pracy i biura pełnomocnika rządu d/s osób niepełnosprawnych. Przedstawiciele niepełnosprawnych odebrali to spotkanie raczej mało korzystnie. Spodziewano się, że będzie stworzona możliwość poznania kandydata na pełnomocnika rządu ds. osób niepełnosprawnych. Prowadząca spotkanie p. wiceminister Joanna Staręga-Piasek, starała się tak pokierować obradami, aby o tej sprawie było jak najmniej mówione. Jednak w końcowej fazie spotkania zebrani postanowili, że następny raz powinniśmy się zabrać, gdy będzie wiadomo, kto jest kandydatem na to tak ważne

z naszego punktu widzenia stanowisko. Równocześnie pani wiceminister Joanna Staręga-Piasek zobowiązała się do poinformowania panią premier Hannę Suchocką o stanowisku przedstawicieli środowisk osób niepełnosprawnych. Wobec uczestników spotkania zobowiązała się zaś do przekazania stanowiska pani premier, w sprawie możliwości udziału przedstawicieli środowisk niepełnosprawnych w procesie powołania pełnomocnika rządu ds. osób niepełnosprawnych.

Ponadto przedstawiciele KRON zostali przyjęci przez min. Zdrowia i Opieki Społecznej i podczas spot-

kania poruszaliśmy problemy związane z finansowaniem działalności związków stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. Otrzymaliśmy przyrzeczenie, iż organizacje te w bieżącym roku na pewno otrzymają planowane i wynikające z umowy z Ministerstwem środki pieniężne,

KRON przyjęła projekt statutu i podjęła czynności rejestracyjne. Postanowiono, że tworzony przez nas ruch będzie miał status związku stowarzyszeń o nazwie Ogólnopolski Sejmik Osób Niepełnosprawnych.

Opracowany został projekt Karty Praw Obywateli Niepełnosprawnych. Mamy nadzieję, że uda się doprowadzić do uchwalenia i podpisania przez nasz parlament takiej Karty.

Warszawa,
dnia 11 września 1992 r.

NIE WSZYSCY PRZECZYTALI

Z pewnym zdumieniem środowisko osób niepełnosprawnych przyjęło niespodziewaną dymisję ze stanowiska wiceministra zdrowia pani KRYSZTYNY SIENKIEWICZ, zwłaszcza, iż nastąpiło to bez podania przyczyn.

Od Red. „N.S.”

BĘDĄ PROTESTOWAĆ

Przeciwno zwolnieniu Sienkiewicz zaprotestowali przedstawiciele organizacji pomagających niepełnosprawnym. Małgorzata Siekierzyńska ze Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących powiedziała nam, że to skandal, by odwołać w taki sposób kogoś tak zasłużonego i zaangażowanego w pomoc dla niepełnosprawnych. Zapowiedziała, że organizacje społeczne będą protestować przeciwko tej decyzji. Dzisiaj, po otwarciu ośrodka dla głuchych w Warszawie, organizacje te zamierzają urządzić specjalną konferencję prasową w tej sprawie.

Jak dowiedzieliśmy się, dymisję złożył również dotychczasowy pierwszy zastępca ministra zdrowia, wiceminister Mierzewski.

Agata Nowakowska

Przedruk z Gazety Wyborczej nr 226/92 z 25.09.92 r.

☆☆☆

POMÓC NIEPEŁNOSPRAWNYM

(W) Ulgi celnych na sprzęt rehabilitacyjny oraz powołania pełnomocnika rządu ds. niepełnosprawnych domagali się podczas środowego spotkania z wicepremierem Henrykiem Goryszewskim działacze organizacji społecznych zajmujących się pomocą niepełnosprawnym i chorym.

— *Obecny kryzys gospodarczy jest szczególnie ciężki dla osób niepełnosprawnych* — powiedział wicepremier Goryszewski. Dodał, że sam jest bardzo wrażliwy na ich los i zapewnił, że rząd zrobi wszystko, by poprawić sytuację niepełnosprawnych.

Jednak później, kiedy padały konkretne propozycje, wicepremier rozkładał ręce i mówił, że nie ma pieniędzy.

Niesprawiedliwe dla

Przedstawiciele organizacji społecznych proponowali, by dary przekazywane im z zagranicy, m.in. importowany sprzęt rehabilitacyjny, były zwolnione z cła. Obecnie cła nie placą tylko organizacje charytatywne.

— *Na granicy dochodzi do kabaretowych sytuacji. Ciężarówkę z darami dla ośrodka pomocy społecznej w Suwałkach odebrał pastor Kościoła zielonoświątkowców, dzięki czemu nie trzeba było płacić cła* — powiedział Tadeusz Zarębski z Polskiego Stowarzyszenia Ludzi Chorych na Padaczkę.

Wicepremier Goryszewski odpowiedział, że wszystkie ulgi celne są źródłem nadużyć, dlatego nie należy — jego zdaniem — rozszerzać listy organizacji zwolnionych z obowiązku płacenia cła.

80 centów z dolara

Uczestnicy spotkania zgodzili się, że trzeba opracować precyzyjne zasady współdziałania organizacji społecznych z rządem, m.in. sposób finansowania przez rząd zadań zleconych tym organizacjom.

— *Organizujemy naukę dla dzieci upośledzonych umysłowo w ramach zadań zleconych. Nie mamy jednak żadnych gwarancji, że dostaniemy na to pieniądze z budżetu państwa* — powiedziała Krystyna Mrugalska z Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

— *Według badań amerykańskich z jednego dolara, przekazanego administracji na organizację pomocy dla niepełnosprawnych, do potrzebujących trafia 40 centów. Jeśli pomocą zajmują się organizacje społeczne — 80 centów* — poinformował prezydent Krajowej Rady Osób Niepełnosprawnych Sławomir Besowski.

Praca niepełnosprawnych

Prof. Aleksander Hulek, prezes Towarzystwa Walki z Kalectwem, skrytykował ustawę o zatrudnianiu i rehabilitacji niepełnosprawnych, która m.in. nakłada obowiązek zatrudniania niepełnosprawnych tylko na duże zakłady. Według ustawy w zakładach zatrudniających ponad 50 pracowników, 6 proc. załogi powinni stanowić niepełnosprawni.

Zdaniem wicepremiera Goryszewskiego nie można obciążać małych zakładów — w których pracuje kilka osób — obowiązkiem zatrudniania niepełnosprawnych, ponieważ przekracza to ich możliwości finansowe.

Wicepremier obiecał, że w najbliższym czasie zostanie powołany pełnomocnik ds. niepełnosprawnych.

Agata Nowakowska

Przedruk z Gazety Wyborczej nr 226/92 z dnia 25.09.92 r.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych — jeszcze w tym roku?

WYJŚĆ Z CIENIA

(A) Rząd proponuje niepełnosprawnym — a stanowią oni 15 proc. Polaków — Kartę Praw, gwarantującą im prawo do aktywnego życia.

— *Niepełnosprawni mają takie same prawa, jak pozostali Polacy, jednak w praktyce są pokrzywdzeni. Dlatego konieczne jest zebranie wszystkich praw niepełnosprawnych w odrębnej ustawie* — Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych — powiedziała podczas konferencji prasowej wiceminister pracy Joanna Staręga-Piąsek. Komitet Społeczny Rady Ministrów, po poniedziałkowej dyskusji poświęconej niepełnosprawnym, powołał zespół, który ma do 25 września opracować wstępny projekt Karty.

Krajowa Rada Osób Niepełnosprawnych uważa, że również w Konstytucji powinien znaleźć się zapis antydyskryminacyjny, gwarantujący niepełnosprawnym równe prawa z pozostałymi obywatelami — poinformował dziennikarzy Stanisław Besowski, prezydent Rady.

Ustawa — Karta ma być gotowa na początku grudnia 1992 r. Po jej uchwaleniu przez Sejm, poszczególne resorty będą musiały zadbać o realizację gwarantowanych przez Kartę praw. Np. Ministerstwo Budownictwa — zapewnić znoszenie barier architektonicznych (każdy nowy dom lub ulica muszą być dostępne również dla niepełnosprawnych), a resort edukacji — szkoły integracyjne, itp.

Za pilne zadania dla rządu Komitet Społeczny RM uznał także sprecyzowanie w przepisach, kto jest osobą niepełnosprawną, stworzenie warunków do integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z ich zdrowymi rówieśnikami, umożliwienie niepełnosprawnym przekwalifikowania się oraz dostępu do sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego.

Ustawa o zatrudnianiu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych z maja 1991 r. wprowadziła pewne mechanizmy, zachęcające zakłady pracy do zatrudniania osób niepełnosprawnych, m.in. przedsiębiorstwa, gdzie ponad

6 proc. pracowników to niepełnosprawni, są zwolnione z opłat na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

— *Niepełnosprawni nadal jednak mają mniejsze szanse na znalezienie pracy niż pozostali pracownicy, dlatego tak ważne jest przyuczenie ich do nowego zawodu, podnoszenie kwalifikacji itp.* — powiedziała wiceminister Staręga-Piąsek.

Pieniędźmi z Funduszu przeznaczonymi m.in. na rehabilitację, tworzenie nowych miejsc pracy, szkolenie oraz pożyczki na uruchomienie własnego biznesu powinien — w opinii Ministerstwa Pracy — dysponować Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, a nie jak dotychczas — sam fundusz.

Blisko co dziesiąty Polak jest osobą niepełnosprawną. Według starych danych z 1988 r. (nowszych nie ma) w Polsce jest ok. 3,75 mln niepełnosprawnych, czyli 9 proc. ogółu społeczeństwa. W 2010 r. liczba wzrośnie do 12 proc.

Dane te są zaniżone: zdaniem wiceminister Staręgi-Piąsek niepełnosprawni stanowią 14—15 proc. społeczeństwa.

Agata Nowakowska

Przedruk z „Gazety Wyborczej” nr 217 z dnia 15.09.1992 r.

WALDEMAROWI WOLSKIEMU NIE DANO MEDALOWEJ SZANSY

Zainicjowana przez Stowarzyszenie i Redakcję „Nasze Sprawy” akcja dobrowolnej zbiórki na udział p. Waldemara Wolskiego w Mistrzostwach Świata Konstrukcji Ultralekkich nie przyniosła spodziewanych efektów. Udało się nam zebrać tylko 2,5 mln zł i pan Waldemar nie pojechał do Hiszpanii. Chyba szkoda.

Jak przystało jednak na autentycznego sportowca ma następną ideę do zrealizowania — przelot motolotnią przez Bałtyk. Oto jego list do Redaktora Naczelnego „Naszych Spraw” ujawniający te plany.

Ze smutkiem informuję, iż na Mistrzostwa Świata nie wyjechałem, zabrakło mi 500 USD. Większość zbieranej sumy byłem zobowiązany zwrócić w przypadku gdyby do wyjazdu nie doszło. Pozostałą kwotę, wcześniej zbieraną, zainwestowałem na poprawienie motolotni i przygotowanie do Mistrzostw Świata. Tym razem nie udało się lecz czas przygotować się do pierwszego przelotu konstrukcji ultralekkiej przez Bałtyk, który przygotuję z drugim pilotem od zeszłego roku. Wg całorocznej prognozy pogody najlepszym terminem jest końcówka czerwca i tak będziemy celować. Jestem w dobrej

sytuacji, bo sprzęt mam znakomity i przygotowany do tego celu. Ostatni zakup jaki mnie czeka to krótkofalówka, której domagają się Szwedzi na ten przelot. Cena radiostacji lotniczej z radionamiernikiem VOR — 1350 USD (brakuje mi 700 USD). Inne wydatki związane z samym przelotem pokrywać będzie firma, która obiecała pomoc w zamian za reklamę. Zainteresowana tym tematem jest telewizja i inne media.

Jeśli mógłby Pan dołączyć się do tej akcji lub jeśli będzie nią zainteresowany proszę o kontakt. Szukam też kontaktu ze szwedzkim ośrodkiem, który reprezentuje ludzi niepełnosprawnych, a chciałby zainteresować się przelotem przez Bałtyk człowieka na wózku inwalidzkim i wykorzystać to do propagowania „naszych spraw”.

Z lotniczym pozdrowieniem
z poważaniem
Waldemar WOLSKI

☆☆☆

Postanowiliśmy po raz wtóry spróbować pomóc temu wspaniałemu człowiekowi, nie wierzymy bowiem, iż zakłady pracy chronionej nie nabierają jeszcze brakującej sumy w wysokości ok. 7,5 mln zł. Byłby to rzeczywisty, nie tylko werbalny, wyraz samopomocy osób niepełnosprawnych.

Jeszcze raz przedstawiamy listę dotychczasowych dobrowolnych sponsorów:

— S.I. „Rex-But” w Poddębicach — 0,5 mln zł
— Handlowa S.I. z Tczewa — 1,0 mln zł
— S.I. „Praca” w Przemysłu — 0,5 mln zł
— S.I. im. Kilińskiego z Dynowa — 0,5 mln zł

Serdecznie im dziękujemy.
Wpłaty można dokonywać na konto Stowarzyszenia z dopiskiem „Wolski” — PBG Łódź V/O Katowice 342605-83667-132.

IX IGRZYSKA OLIMPIJSKIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Udających się do Barcelony na IX Paraolimpiadę polskich sportowców niepełnosprawnych żegnał — po raz pierwszy w dziejach tego sportu — szef rządu, pani Premier Hanna Suchocka.

Imponują mi ludzie niepełnosprawni — wyznała w wywiadzie dla telewizyjnej „Panoramy” w dniu 28 sierpnia — chciałabym, aby wszyscy pracowali na rzecz kraju tak jak oni. Z tego spotkania wyjdę silniejsza, ze świadomością jak wiele zależy również od mojej woli i determinacji w pokonywaniu przeszkód.

☆☆☆

W Igrzyskach Olimpijskich sportowców niepełnosprawnych wzięło w tym roku udział 3200 zawodników, w tym 40-osobowa reprezentacja Polski.

☆☆☆

Olimpiada zakończyła się 14 września br., a uroczystość końcowa miała miejsce na stadionie Montjuic, oczywiście w Barcelonie.

☆☆☆

Nieliczna polska ekipa zdobyła 32 medale (10 złotych, 12 srebrnych i 10 brązowych), poprawiła 7 rekordów świata i 3 rekordy olimpijskie.

Statystycy obliczyliby, że to 0,8 medala „na głowę”. Nic nie ujmując naszym „zdrowym” reprezentantom olimpijskim, czy kiedykolwiek zbliżą się choćby do tego wyniku...?

Oprac. (rhr)

ZAPROSZONO NAS:

— Na seminarium „Zatrudnianie osób niepełnosprawnych — doświadczenia Curtis electronics w Mławie”.

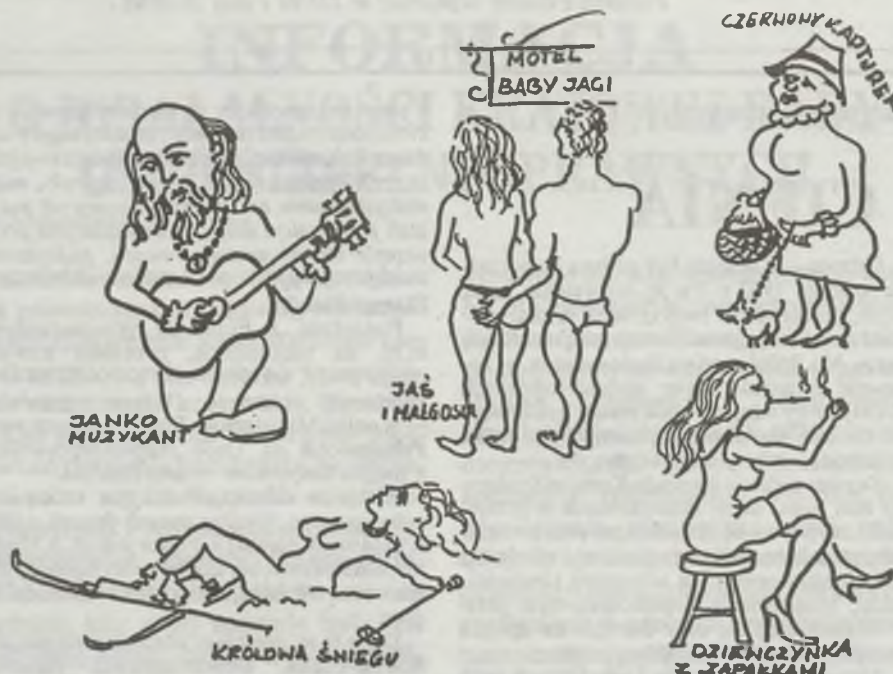
Relacja z seminarium w najbliższym numerze „N.S.”.

— Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Lublińcu na V Jubileuszowe Święto Osób Niepełnosprawnych do ośrodka „Silesiana” w Kokotku.

O funkcjonowaniu i planach (w tym bardzo interesującej działalności gospodarczej) tej i innych organizacji pozarządowych osób niepełnosprawnych — również w następnym numerze „N.S.”.

BAJKI WSPÓŁCZEŚNIONE

Rys. Marian Knobloch

„NASZE SPRAWY” — Pismo Rehabilitacyjno-Gospodarcze Spółdzielni Inwalidów i Zakładów Pracy Chronionej
Redaktor Naczelny: Ryszard Rzebko. Opracowanie graficzne: Marian Knobloch, Marian Rosik. Wydawca: RSUP Katowice. Redakcja i opracowanie: Agencja Wydawnicza „INA-PRESS” Katowice. Adres wydawcy i redakcji: 40-952 Katowice, ul. Sokolska 3, tel. 596-221/4, tlx. 0312454, fax 587-789. Numer zamknięto: 30.09.1992 r. Skład i łamanie: Res-Type Katowice, ul. Warszawska 10, tel. 58-88-69. Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów i zmian w nadsyłanych materiałach oraz nie bierze odpowiedzialności za treść ogłoszeń.

WARSZAWSKIE POSIEDZENIE ZARZĄDU STOWARZYSZENIA

11 września br. odbyło się kolejne posiedzenie Zarządu Stowarzyszenia „Nasze Sprawy”, tym razem w Warszawie, w budynku przy ul. Gałczyńskiego 4. Fakt, iż po raz pierwszy odbywało się ono w tym właśnie miejscu, jego uczestnicy uznali za znaczący.

Omówiono na nim następujące tematy:

- Satnowisko KRON wobec propozycji Stowarzyszenia dotyczącej obsady stanowiska Pełnomocnika
- Spotkanie przedstawicieli środowisk osób niepełnosprawnych z min. J. Staręgą-Piasek
- Pierwsze reakcje na propozycję powołania Krajowej Izby Gospodarczo-Rehabilitacyjnej
- Odbyte i planowane spotkania członków Zarządu O.S.P.N. z przedstawicielami rządu i Parlamentu
- Konieczność modyfikacji i jednoznacznej interpretacji rozporządzenia o regulaminie gospodarowania zakładowym funduszem rehabilitacji
- Plan merytoryczny i finansowanie dalszego wydawania biuletynu Stowarzyszenia
- Przedstawienie projektu statutu Krajowej Izby, ustalenie terminarza spotkań regionalnych
- Sprawy bieżące.

Zarząd wyraził opinię, iż nie jest do utrzymania sytuacja, by w Radzie Nadzorczej PFRON nie było przedstawiciela spółdzielczych zakładów pracy chronionej, ani innych pracodawców. Będą czynione starania by to zmienić.

Rozwinięcie pozostałych tematów Czytelnicy znajdą poniżej.

★ ★ ★

Prezes Zarządu Stowarzyszenia — JERZY MODRZEJEWSKI odbył bezpośrednie spotkanie z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej — JACKIEM KURONIEM. Zaprezentował na nim konkretne propozycje programowe mające na celu gospodarcze ożywienie podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne, tym samym istotne pogłębienie rynku pracy dla tych osób.

Zawierały one m.in. postulat powołania Izby Gospodarczej, wspieranie wspólnych działań promocyjnych, konieczność odpowiedniego potraktowania zakładów pracy chronionej w procesie oddłużania, umowy kooperacyjne (np. z Fiatem), promowanie branż produkcyjnych i usługowych, które realizują rehabilitację zawodową, współpraca z organizacjami pracodawców, zmiany w trybie przyznawania pożyczek z PFRON i inne propozycje.

Są to również koncepcje i postulaty prezentowane przez Krajową Radę Osób Niepełnosprawnych, w której Zarządzie p. Modrzejewski odpowiedzialny jest za sprawę rehabilitacji zawodowej.

Przedstawiony zarys programowy spotkał się z dużym zainteresowaniem szefa resortu pracy, który wyraził poparcie szczególnie dla idei powołania Izby, pozytywnie też ustosunkował się do propozycji finansowania tego przedsięwzięcia przez PFRON.

★ ★ ★

Krajowa Rada Osób Niepełnosprawnych wystawiając „swoich” kandydatów na stanowisko Pełnomocnika, w zasadzie pozytywnie zaopiniowała propozycje Stowarzyszenia w tym zakresie. Przedstawiła bowiem kandydatury MICHAŁA PIETRZYKOWSKIEGO i JERZEGO MODRZEJEWSKIEGO, dodając do nich prezydenta KRON — SŁAWOMIRA BESOWSKIEGO i rzecznika praw obywatelskich osób niepełnosprawnych z ramienia KRON — SŁAWOMIRA PIECHOTĘ.

Założenia przyjęte na I-szym Sejmiku Osób Niepełnosprawnych — Pełnomocnikiem winna być osoba niepełnosprawna — nie zezwoliły Radzie na przyjęcie kandydatury ANDRZEJA URBANIKI.

Trudno orzec, czy propozycje te w ogóle będą brane pod uwagę, bowiem w ramach porozumień koalicyjnych przy tworzeniu rządu Hanny Suchockiej, stanowisko to ma przypaść ugrupowaniu ZCHN. Dotychczasowe propozycje personalne z tej partii min. Kuroń odrzucił.

★ ★ ★

15 września br. pani minister JOANNA STARĘGA-PIASEK — p.o. Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych przyjęła przedstawicieli Zarządu naszego Stowarzyszenia w osobach WITOLDA BIELECKIEGO, JÓZEFA JERZEGO GASSA, MACIEJA POMIERNEGO i ZBIGNIEWA RACHAUSA.

Zaprezentowano wszelkie propozycje Stowarzyszenia, odnośnie dynamizacji gospodarczej pracy chronionej, o których szczegółowo piszemy w tym numerze biuletynu.

W ocenie uczestników rozmowy były bardzo rzeczowe i konkretne, pani minister otwarta była na wszelkie propozycje, dla niektórych z nich na gorąco wyraziła swoje poparcie.

Zaproponowała też udział członków O.S.P.N. w pracach nad opracowaniem dokumentu o nazwie Karta Praw Człowieka Niepełnosprawnego.

Przedstawiciele Stowarzyszenia wspólnie z Biurem Pełnomocnika usystematyzowali pojęcia i wstępnie opracowali projekt powyższej Karty Praw, który w najbliższym czasie przedstawiony będzie Komisji Polityki Społecznej Rady Ministrów.

★ ★ ★

Powołano roboczą grupę, której zadaniem będzie opracowanie — we współpracy z Biurem Pełnomocnika — propozycji zmian i dokładnej interpretacji terminów, zawartych w Rozporządzeniu MPIPS w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji. Ten akt prawny zawęży bowiem ustawę i w wielu momentach jest niejasny, wymaga zatem poprawek.

Z opracowaniami tego zespołu będziemy dzielić się z naszymi członkami i czytelnikami na bieżąco.

★ ★ ★

Integralną częścią tego biuletynu O.S.P.N. stanowi przykładowy regulamin zakładowego funduszu rehabilitacji, który jest materiałem autorskim, opracowanym na nasze zlecenie. Otrzymaliśmy dużo próśb o taki dokument, także wiele informacji o problemach związanych z indywidualnym opracowaniem tego regulaminu.

Nie jest to absolutnie żaden obowiązujący wzorzec, tylko materiał przykładowy, który może być bardzo pomocny dla zainteresowanych.

Otrzymują go wyłącznie członkowie Stowarzyszenia.

★ ★ ★

Panu KURCZEWSKIEMU — wicemarszałkowi Sejmu RP informację dotyczącą ogólnych spraw środowiska przedstawił M. POMIERNY, z warszawskiego oddziału Stowarzyszenia. Naświetlił on m.in. problemy z jakimi borykały się spółdzielcze zakłady pracy chronionej po likwidacji ich struktur, zaprezentował problemy aktualne i propozycje działań opracowane przez „Nasze Sprawy”.

★ ★ ★

Przedstawiciele Stowarzyszenia zostali zaproszeni przez ZBIGNIEWA NIEMCZYCKIEGO — Prezydenta Curtis International, Inc. do udziału w seminarium „Zatrudnianie osób niepełnosprawnych — doświadczenia Curtis Electronics w Mławie”.

★ ★ ★

Na 14 października br. zaawizowano spotkanie w Łodzi pani wiceminister J. STARĘGI-PIASEK z Zarządem O.S.P.N. „Nasze Sprawy”.

Temat Izby Gospodarczej powraca na łamy biuletynu Stowarzyszenia jak bumerang, co wynika z całkowicie zrozumiałego zainteresowania przedstawicieli podmiotów gospodarczych zatrudniających osoby niepełnosprawne jej utworzeniem.

Chciałabym bardzo Was prosić — pisze m.in. pani URSZULA RUCIŃSKA, dyrektor ZPO „Vi-GGa-Mi” (Zakład Pracy Chronionej) w Działdowie — o podanie naszych danych adresowych osobom organizującym spotkania w celu powołania Izby (...) oraz do Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pomocy Niepełnosprawnym. Bardzo chętnie będziemy uczestniczyć w spotkaniach ludzi szczerze zaangażowanych i pełnych dobrej woli dla niepełnosprawnych. Chcemy przekazać swoje doświadczenia i czerpać z dorobku innych.

— poszerzenie i poprawa jakościowa struktury rynku pracy dla osób niepełnosprawnych,

— integracja gospodarcza środowisk związanych z problemami pracy dla osób niepełnosprawnych,

— ukształtowanie społecznie sprzyjającego klimatu do ich zatrudniania.

Izba Gospodarczo-Rehabilitacyjna będzie pełnić funkcję reprezentanta interesów gospodarczych swoich członków, a także prezentować ich poglądy i opinie wobec władz administracyjno-gospodarczych różnego szczebla.

Swoje cele Izba zamierza osiągnąć poprzez działalność w zakresie:

— informacji,

— szkolenia,

— doradztwa (prawnego, gospodarczego, podatkowego i kredytowego)

zbytu lecz jej działalność zależeć będzie od potrzeb rynku z jednej strony oraz potrzeb i możliwości swoich członków z drugiej.

Oto co jeszcze dodano przedstawiając cele jej działania na posiedzeniu Zarządu Stowarzyszenia;

— Krajowa Izba to minimum 100 podmiotów gospodarczych: zakładów pracy chronionej i — co również bardzo istotne — zakładów kooperujących. Ograniczanie się tylko do tych pierwszych to niepożądane zawężenie.

— Funkcja reprezentacji interesów gospodarczych nie oznacza mówienia za kogoś i nie należy mylić jej z komenderowaniem.

— Działalność informacyjna, szkoleniowa czy doradcza nie ma na celu tworzenia jakiegось dodatkowego ognia między PFRON-em, a zakładem.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZO-REHABILITACYJNA

W zakresie powołania takiej dobrowolnej organizacji samorządu gospodarczego uczyniono kolejne — już bardzo konkretne — kroki, powstała bowiem ostateczna wersja projektu statutu Izby. Została ona rozkolportowana do wszystkich zakładów pracy chronionej.

Celem przybliżenia idei powstania Izby przytaczamy poniżej obszernie fragmenty wstępu do jej projektu statutu.

Obserwuje się niepokojące kurczenie się rynku pracy dla osób niepełnosprawnych. Podmioty zatrudniające osoby niepełnosprawne są osamotnione. Zatem w środowisku tym powstała idea powołania do życia Izby Gospodarczo-Rehabilitacyjnej. Izba ta ma zrzeszać podmioty gospodarcze z terenu całego kraju, zatrudniające osoby niepełnosprawne. Członkami Izby mogą być także przedsiębiorstwa zainteresowane zatrudnianiem osób niepełnosprawnych oraz szeroko rozumianą kooperacją z zakładami pracy chronionej.

Podstawowym celem Izby byłoby przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom na rynku pracy osób niepełnosprawnych. Izba chce osiągnąć ten cel głównie poprzez rozwój gospodarczy swoich członków.

Powstanie Izby Gospodarczo-Rehabilitacyjnej pozwoliłoby skoordynować w ramach jednej organizacji różne działania na rzecz pracy zawodowej osób niepełnosprawnych. Nie wolno przy tym rezygnować z zasady gospodarczej efektywności opartej na solidnych komercyjnych podstawach.

Dzięki działaniu Izby możliwe byłoby:

- zmniejszenie konkurencyjności wewnętrznej oraz poprawienie wyników komercyjnych poszczególnych przedsiębiorstw wchodzących w skład Izby,
- obniżenie kosztów dzięki koordynacji produkcji i marketingowi,
- zwiększenie efektywności organizacyjnej,

— promocji,

— marketingu i reklamy,

— wspólnych przedsięwzięć gospodarczych.

Pierwszoplanowym zadaniem Izby będzie stworzenie kompleksowej bazy danych dotyczącej działalności gospodarczej poszczególnych podmiotów wchodzących w jej skład. W szczególności baza ta będzie zawierała informacje o wolnych mocach produkcyjnych, możliwościach kooperacji zarówno krajowej jak i zagranicznej oraz podaży i popytu na poszczególne towary i usługi. Informacje te będą dostępne dla wszystkich członków.

Szczególny nacisk Izba zamierza położyć na organizację szkoleń w zakresie przygotowania i przystosowywania miejsc do pracy dla osób niepełnosprawnych, szkolenie i przekwalifikowanie zawodowe tych osób, a także na organizację kursów i szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji menadżerskich kadry kierowniczej członków Izby.

Izba zamierza promować różnego rodzaju inicjatywy dotyczące zatrudniania osób niepełnosprawnych — szczególnie w sektorze prywatnym, a także inicjatywy gospodarcze samych niepełnosprawnych w produkcji, handlu i usługach.

Jednym z istotnych zadań Izby będzie ułatwienie swym członkom wszelkich kontaktów gospodarczych i handlowych w obrębie Izby, a także kontaktów z innymi partnerami w kraju i za granicą. Izba wspierać będzie wszelkie inicjatywy zmierzające do pełnej integracji swoich członków, jak również sama zamierza inicjować tego typu działania. Chodzi tu między innymi o uruchomienie porozumień branżowych, organizację handlu hurtowego w oparciu o potencjał członków, wspólne ekspozycje na targach.

Izba nie zamierza ograniczać swej działalności do określonych branż czy rynków

— Wspólna promocja, marketing i reklama, wspólne przedsięwzięcia gospodarcze (na początek np. wspólne ekspozycje targowe) spowodują odczuwalną racjonalizację ponoszonych jednostkowo wydatków.

Wszystkie informacje i projekty dokumentów dotyczących możliwości i celowości powołania Izby zostaną dodatkowo zaprezentowane na sześciu spotkaniach terenowych, których terminarz został już ustalony.

Odbędą się one w następującej kolejności:

5.10 — dla regionu łódzkiego. Organizator: S.U.-R. Łódź, miejsce: S.I. „Zgoda” Konstantynów Łódzki, ul. 8 Marca 1, godz. 11.00

9.10 — dla regionu wrocławskiego. Organizator: R.S.I. we Wrocławiu, miejsce: Oddział Wojewódzki „Pax” we Wrocławiu, ul. Kuźnicza 11/13, godz. 11.00

13.10 — dla regionu olsztyńsko-białostockiego. Organizator: Warmińsko-Mazurska S.I. Miejsce: Aula WSP w Olsztynie, ul. Głowackiego, godz. 11.00

22.10 — dla regionu bydgoskiego i Pomorza. Organizator: R.S.I. w Bydgoszczy, ul. Sobieszewska 3, godz. 11.00

29.10 — dla regionu poznańskiego. Organizator: „Wielspin” w Poznaniu, miejsce: ORW w Puszczykowie, ul. Wysoka 8

6.11 — dla regionu katowickiego, krakowskiego. Organizator: RSUP w Katowicach.

Stowarzyszenie nie ma technicznej możliwości odbycia większej ilości spotkań, dlatego wszystkich zainteresowanych przedstawicieli zakładów pracy chronionej prosimy o udział w nich w miejscu i czasie, które najbardziej im odpowiadają.

Wszelkie uwagi do projektu statutu Izby i innych spraw jej dotyczących prosimy kierować do p. Macieja Pomiernego, prowadzącego oddział Stowarzyszenia w Warszawie.

NAPISALI DO NAS

— Sekretarz Stanu, Szef Gabinetu Prezydenta RP MIECZYSLAW WACHOWSKI

Pan Józef Sojda
Ogólnopolskie Stowarzyszenie
Pomocy Niepełnosprawnym

Warszawa, dnia 6.08.1992 r.

Szanowny Panie!

W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, uprzejmie dziękuję za przekazane pismo oraz zawarte w nim sugestie. Zostały one przekazane, zgodnie z kompetencjami Pani Premier.

Z poważaniem
Mieczysław Wachowski

★ ★ ★

— Podsekretarz Stanu w Min. Pracy i Polityki Socjalnej, p.o. Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych — dr JOANNA STARĘGA-PIASEK

Ogólnopolskie Stowarzyszenie
Pomocy Niepełnosprawnym
„NASZE SPRAWY”

Warszawa, 1992.08.31

Uprzejmie zawiadamiam, że otrzymałam do wykorzystania Państwa wystąpienia skierowane do Prezydenta RP i Prezesa Rady Ministrów.

Dziękując informuję, że po wnikliwym zapoznaniu się z ich treścią, zawarte w nich sugestie przekażę Pani Premier.

Podzielam pogląd, że stanowisko Pełnomocnika do Spraw Osób Niepełnosprawnych nie powinno być przedmiotem rozgrywek politycznych. O powołaniu danej osoby na Pełnomocnika powinna decydować przede wszystkim jej wiedza, doświadczenie i znajomość problematyki osób niepełnosprawnych. Istotne znaczenie powinna mieć również umiejętność godzenia interesów różnych grup środowisk osób niepełnosprawnych.

NAPISALIŚMY DO:

— Premiera Rządu — HANNY SUCHOCKIEJ

Sygnalizując uznanie naszych członków wobec oficjalnego pożegnania niepełnosprawnych sportowców udających się na Paraolimpiadę do Barcelony, wyraziliśmy gotowość przedstawienia programu Stowarzyszenia w zakresie zatrudniania i rehabilitacji osób niepełnosprawnych i nadzieję na możliwość bezpośredniego spotkania z Panią Prezes Rady Ministrów.

— Centrum Badawczo-Rozwojowego Telekomunikacji Polskiej S.A. deklarując gotowość współpracy. Zaoferowaliśmy wyroby gotowe wszelkich branż wytwarzane przez naszych członków, możliwość produkcji kooperacyjnej m.in. w zakresie elektrotechniki i elektroniki, obróbki tworzyw sztucznych i drewna, w branży poligraficzno-papierniczej, także usługi (rementowo-budowlane, dozór mienia, turystyczno-socjalne i inne).

— Prezesa Rady Ministrów — HANNY SUCHOCKIEJ

Wystąpienie w sprawie polityki państwa wobec zakładów pracy chronionej, w kontekście oddłużania przedsiębiorstw państwowych.

— P.o. Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych — JOANNY STARĘGI-PIASEK z prośbą, by Urząd ten wystąpił do organów samorządu terytorialnego o potraktowanie spółdzielni inwalidów i niewidomych identycznie jak przedsiębiorstw państwowych, przy oddawaniu im użytkowanych gruntów w dzierżawę wieczystą. Chodzi o to, by spółdzielnie uzyskiwały tę dzierżawę nieodpłatnie.

— Pełnomocnika jak wyżej i Prezesa Zarządu PFRON — WOJCIECHA NAGLA z wnioskiem o finansowanie powołania Izby Gospodarczo-Rehabilitacyjnej, koordynującej działania pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne i zakładów kooperujących.

POWOŁANO WARSZAWSKI ODDZIAŁ STOWARZYSZENIA

Wielu naszych członków sygnalizowało trudności jakie mają z załatwieniem spraw swoich zakładów w Warszawie. Problemom tym Zarząd Stowarzyszenia wyszedł naprzeciw powołując przy ul. Gałczyńskiego 4 swój oddział. Kieruje nim pan MACIEJ POMIERNY, urzędujący w pokoju nr 807, pod numerem telefonu 261-261 w. 287.

Będzie on m.in. pełnił, funkcję łącznika między naszymi członkami, a zlokalizowanymi tam urzędami centralnymi, będzie pilotował ich sprawy i udzielał wszelkiej pomocy.

KOMUNIKAT

W związku z rosnącą liczbą kontroli NIK w spółdzielniach inwalidów, Stowarzyszenie służyć będzie wszelką pomocą prawną. W razie potrzeby prosimy telefonować, czy pisać do Biura O.S.P.N. „Nasze Sprawy”, w Katowicach.

JAK POPRAWIĆ SYTUACJĘ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH?

ZARYS PROGRAMU STOWARZYSZENIA „N.S.” który przedstawiono Ministrowi KURONIOWI

Stowarzyszenie nasze wielokrotnie już przedstawiało koncepcję, co zdaniem jego członków należy uczynić celem istotnej poprawy w zakresie zatrudniania i rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Czyniliśmy to wobec dotychczasowych Pełnomocników ds. Osób Niepełnosprawnych (A. Urbanik, M. Lubera), nasi przedstawiciele zaprezentowali ją również pani minister Staręga-Piąsek — pełniącej aktualnie obowiązki Pełnomocnika. Zarys tego programu — w różnych formach — przedstawialiśmy też na łamach biuletynu Stowarzyszenia.

W przekazanym z końcem sierpnia br. piśmie do Ministra Pracy i Polityki Socjalnej — J. Kuronia zawarty został całościowy szkic działań, które uznaliśmy za konieczne, celem zaprzestania kurczenia się rynku pracy dla osób niepełnosprawnych. Program ten nie jest ani nowy, ani obcy członkom Stowarzyszenia, uznaliśmy jednak, iż kolejna powtórka z niego

może być tylko korzystna dla środowiska. Dlatego pismo przytaczamy poniżej w całości.

★ ★ ★

Pan Jacek KUROŃ
Minister Pracy i Polityki Socjalnej
WARSZAWA

Korzystając z zaproszenia Pana Ministra do dyskusji na temat poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych, pozwalamy sobie przekazać nasze uwagi w tej kwestii. I tak:

Ustawa o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych z 9.05.1991 r. stwarza naszym zdaniem dobre warunki do rozwiązania problemu zatrudniania inwalidów, bo;

— „zmusza” zakłady pracy do zatrudniania tej grupy osób,

— zapewnia znaczące środki finansowe na organizację nowych zakładów i stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Te pozytywne ustawy są na tyle istotne, iż przysługują niewątpliwie mankamenty, które tam występują. Rozwiązanie problemu zatrud-

ciąg dalszy na str. IV

dokończenie ze str. III

dniania inwalidów sprowadza się więc w naszym przekonaniu nie do nowelizacji ustawy lecz do jej skutecznej realizacji.

Aby to nastąpiło niezbędnym jest przeprowadzenie dwóch podstawowych przedsięwzięć (warunkujących wszystkie następne), tj:

- a) sprawnego obiegu informacji,
- b) operatywnych terenowych agend Urzędu Pełnomocnika i PFRON, a także równoczesne podjęcie działań o charakterze perspektywicznym, tj.:
- c) utworzenie „banku zakładów pracy chronionej”,
- d) opracowanie systemu „stosowania rehabilitacji zawodowej”.

Ad a) Dotychczasowa informacja o możliwościach jakie Ustawa stwarza inwalidom, zakładom pracy i przedsiębiorstwom jest słaba, a nawet myląca i tu szukać należy przyczyn niewielkiej ilości inicjatyw (przede wszystkim wśród inwalidów) i aktywności w tworzeniu miejsc pracy. Odpowiednie programy telewizyjne, artykuły prasowe i ulotki mogą ten stan rzeczy wydatnie poprawić.

Ad b) Terenowe agendy Urzędu Pełnomocnika — Wojewódzkie Ośrodki mogą stać się podstawowym ogniwem procesu realizacji zadań wynikających z Ustawy. Aby tak się stało powinny one otrzymywać na bieżąco pełną i jednoznaczną informację o możliwościach działania. Istotnym jest ponadto dobór właściwej kadry do pracy w tych ośrodkach. Celowym wydaje się również rozważenie możliwości wykorzystania w ich pracy instytucji już istniejących (np. zamiast zatrudniania lekarzy i psychologów należy skorzystać z usług istniejących wojewódzkich i zakładowych przychodni rehabilitacyjnych). Przy organizacji Wojewódzkich Ośrodków dają się zauważyć pewne niekorzystne, skrajne tendencje: od minimalizacji ich roli (jeden etat na województwo), do wręcz gigantomanii polegającej na próbie odtwarzania w nich (poprzez zatrudnianie na urzędniczych etatach) instytucji już istniejących. Zagrożeniem sprawnego funkcjonowania Ośrodka jest również ich podwójna zależność — od wojewody (który często ustanawia dodatkowe kryteria gospodarowania środkami PFRON) i od Urzędu Pełnomocnika.

Usprawnienie działania Ośrodków oraz uruchomienie równoległych im terenowych agend PFRON jest sprawą nadzwyczaj pilną.

Ad c) Podstawą działania Ustawy są środki gromadzone w Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Dla usprawnienia i zdynamizowania jego działania proponujemy utworzenie Banku, który:

- byłby podstawowym bankiem dla Zakładów Pracy Chronionej (Zakłady Pracy Chronionej stamtąd pobierałyby kredyty i tam lokowały swoje środki finansowe),
- byłby dla innych podmiotów gospodar-

czych zwykłym bankiem komercyjnym; co pozwoliłoby na powiększenie środków PFRON-u.

Do czasu utworzenia takiego Banku Zarząd PFRON-u powinien dysponować grupą ekspertów, którzy opiniowaliby wnioski o kredyty, pod kątem rzeczywistych możliwości kredytobiorców w zakresie racjonalnego ich wykorzystania.

Ad d) System „stosowania rehabilitacji zawodowej” powinien sprowadzać się do logicznego określenia ról i zadań jakie w tym zakresie winny spełniać urzędy i instytucje (urzędy administracji państwowej, placówki oświatowe, służby zdrowia itp.), organizacje społeczne i sami niepełnosprawni lub ich opiekunowie.

Wzory niektórych państw zachodnich (Szwecja, Irlandia) pozwalają sądzić, że miarą

cej, niż udzielanie pojedynczych (niewątpliwie również potrzebnych) kredytów.

Dla ustabilizowania przeżywających największe trudności Zakładów Odzieżowych proponujemy rozważanie możliwości zastosowania kredytów „kierowanych”, a konkretnie — udzielania przez PFRON kredytu Resortowi Zdrowia na zakup wyposażenia służby zdrowia. Wyposażenie to z powodzeniem wykonają Zakłady Pracy Chronionej, dając gwarancję wysokiej jakości wyrobu i konkurencyjnej ceny. W naszym przekonaniu część środków PFRON zamiast leżeć w Banku, może być w ten sposób wykorzystana, dać kilku tysiącom ludzi pracę, a służbie zdrowia także potrzebne wyposażenie.

Dostrzegając potrzeby koordynacji działań zakładów pracy chronionej — występujemy z inicjatywą powołania Krajowej Izby Rehabi-

JAK POPRAWIĆ SYTUACJĘ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH?

skuteczności takiego systemu będzie łatwość uzyskania informacji o nim (tzn. czy wszyscy zainteresowani będą dysponować wiedzą co zrobić, aby w konkretnym przypadku inwalida — niezależnie od wieku — rozpoczął rehabilitację zawodową).

Panie Ministrze!

Stowarzyszenie nasze wywodzi się i związane jest przede wszystkim ze spółdzielczymi zakładami pracy chronionej. Propozycje, które powyżej przedstawiiliśmy dotyczą całej sfery rehabilitacji zawodowej i całego środowiska osób niepełnosprawnych, którego częścią jesteśmy.

W sprawach bezpośrednio nas dotyczących, pozwalamy sobie wysunąć tezę, że tworzenie nowych stanowisk pracy od początku jest zazwyczaj trudne i kosztowne. W wielu przypadkach ten sam efekt można by osiągnąć mniejszymi nakładami — nie poprzez tworzenie nowych stanowisk lecz podtrzymanie lub uruchomienie stanowisk już istniejących.

Spółdzielcze Zakłady Pracy Chronionej mają możliwości (lokalowe, techniczne) odtworzenia bądź uruchomienia około 100 tys. stanowisk pracy.

Niezbędnym jednak jest — dla osiągnięcia tego celu — udzielenie pomocy w ich restrukturyzacji, rozumianej jako unowocześnienie procesów technologiczno-produkcyjnych. Ponieważ często nakłady z tym związane przekraczają możliwości pojedynczych Zakładów Pracy Chronionej, a niektóre przedsięwzięcia dotyczą całych branż przemysłowych, bardzo pożytecznym będzie stworzenie przez PFRON systemów wspomaganie wspólnych przedsięwzięć, podejmowanych przez Grupy Zakładów. Pomoc dla całej branży na poprawę jakości opakowań czy reklamę może dać wię-

litacyjno-Gospodarczej. Organizacja ta pozwoli na jednoczenie działań i wymianę doświadczeń wszystkich — niezależnie od formy własności — jednostek gospodarczych i instytucji, które związane są realizacją procesu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Izba może doprowadzić przede wszystkim do podejmowania przez różne podmioty wspólnych przedsięwzięć — od produkcyjnych do handlowych — oraz ułatwić nawiązanie kontaktów z zagranicą. Prace organizacyjne nad utworzeniem Izby są już dość zaawansowane, a na wrzesień planujemy cykl spotkań z zainteresowanymi na terenie całego kraju. Prosimy o udzielenie nam w tym zakresie pomocy finansowej.

Panie Ministrze!

Czujemy się w obowiązku poinformować, że nasze propozycje nie są nowe: kiedyś spotkały się z bardzo życzliwym zainteresowaniem Pana dr Andrzeja Urbanika, zostały również przedstawione Pani dr Marii Luberze.

Zgłaszamy gotowość uszczegółowienia ich również nowemu Pełnomocnikowi Rządu.

Spółdzielcze zakłady pracy chronionej zgłaszają ponadto chęć udostępnienia Wojewódzkim Ośrodkom swoich przychodni rehabilitacyjnych oraz lokali na siedziby Oddziałów PFRON (propozycje zgłosiliśmy w I kw. br.).

Deklarujemy również gotowość oddelegowania naszych specjalistów w zakresie rehabilitacji zawodowej, finansów i innych, do prac nad tworzeniem nowych aktów normatywnych oraz do pracy w RADZIE PFRON, w której nie mamy aktualnie swojego przedstawiciela.

Prosimy o przyjęcie
wyrazów szacunku
z up. Zarządu
Józef Sojda

Dotarli do nas dwa dokumenty opracowane przez Biuro Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Są to: zasady udzielania pożyczek ze środków PFRON i zasady gospodarki środkami znajdującymi się w dyspozycji Wojewódzkich Ośrodków ds. Zatrudnienia i Rehabilitacji.

Oba te opracowania są bardzo istotne dla zakładów pracy chronionej i wszelkich podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne; szczególnie zasady przyznawania pożyczek i refundacji środków przez WOZiR wzbudzały dotychczas wiele wątpliwości i kontrowersji. Kres bardzo niejednoznaczny interpretacjom w tym zakresie powinny położyć cytowane dokumenty.

Ze względu na ich wagę dla całego środowiska — i mając świadomość, iż dotychczas ani Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, ani Zarząd PFRON, nie dysponują wystarczającym obiegiem informacji — prezentujemy je w całości.

Wdzięczni będziemy wszystkim członkom Stowarzyszenia i Czytelnikom „Naszych Spraw?” za wszelkie uwagi dotyczące tych opracowań i ich praktycznej realizacji. Chętnie zamieścimy je na naszych łamach i wierzymy, iż będą one inspiracją dla ich autorów do ich dalszego doskonalenia.

I. Cele podlegające finansowaniu

1. Finansowaniu pożyczkami podlegają w szczególności przedsięwzięcia z zakresu modernizacji istniejących i tworzenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz ich rehabilitacji.

II. Zasady i warunki udzielania pożyczek

2. Pożyczki udzielane są na zasadach i w trybie określonym w niniejszych Zasadach.
3. Z pożyczek mogą korzystać osoby pracujące.
4. Pożyczki udzielane są na okres do 2 lat z możliwością karencji w spłacie do 1 roku. W argumentowanych przypadkach, na podstawie decyzji Zarządu Funduszu okres ten może być wydłużony do 4 lat.
5. Oprocentowanie pożyczek wynosi:
 - w okresie karencji od 0,25 do 0,50 stopy kredytu refinansowego ustalonego przez Narodowy Bank Polski;
 - po okresie karencji od 0,50 do 1,00 stopy kredytu refinansowego ustalonego przez Narodowy Bank Polski.Decyzje o wysokości oprocentowania podejmuje Zarząd Funduszu.
6. Formy zabezpieczenia zwrotu pożyczki określa umowa o pożyczkę.

ZASADY UDZIELANIA POŻYCZEK ZE ŚRODKÓW PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

7. Koszty zabezpieczenia pożyczki ponosi pożyczkobiorca. Możliwe do zastosowania formy zabezpieczenia określa zał. nr 3.

III. Tryb udzielania pożyczek

8. Pożyczkobiorca zobowiązany jest: złożyć w Funduszu pisemny wniosek o pożyczkę wg wzoru określonego w załączniku nr 1. Do wniosku należy załączyć opis przedsięwzięcia zawierający część merytoryczno-techniczną oraz przewidywane efekty ekonomiczno-finansowe.
9. Po dokonaniu przez Biuro Funduszu wstępnej oceny projektowanego przedsięwzięcia, wniosek o pożyczkę zostaje przekazany do Banku celem kontynuowania prac nad projektem.
10. Na podstawie przeprowadzonej weryfikacji planu ekonomiczno-finansowego przedsięwzięcia Bank przedstawia Funduszowi raport zawierający ocenę projektu.

za zgodą Zarządu Funduszu w Porozumieniu z Bankiem. Wnioski o przedłużenie spłaty pożyczkobiorca składa w Biurze Funduszu.

16. Zarząd Funduszu na wniosek pożyczkobiorcy może umożliwić część lub całość pożyczki.
17. W przypadku nieterminowej spłaty rat pożyczki Bank pobierać będzie od pożyczkobiorcy odsetki w wysokości nie niższej niż stopa kredytu refinansowego i nie wyższej od stopy zadłużenia przeterminowanego stosowanego dla kredytów Banku.
18. W przypadku nie spłacenia przez pożyczkobiorcę należnych rat kapitału i odsetek czynności windykacyjne prowadzi Bank.
19. Tryb postępowania stosowany przy zmianie warunków umowy jest analogiczny jak przy jej zawieraniu.

określonych umowami pomiędzy Wojewódzkimi Ośrodkami a pożyczkobiorcami.

3. Koszty świadczonych usług, o których mowa w ust. 2 pokrywane są ze środków funduszu.

II. Cele i formy pomocy finansowej ze środków Funduszu

Pomoc finansowa Wojewódzkich Ośrodków może być udzielana:

1. w formie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne,
2. na refundację kosztów utworzenia i przystosowania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych poniesionych przez zakład pracy,
3. na koszty przekwalifikowania zatrudnionych osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej, w których wystąpiła konieczność zmiany profilu produkcji lub usług, od których uzależnione jest dalsze zatrudnienie osób niepełnosprawnych,
4. przekwalifikowanie oraz szkolenie bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

III. Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne

1. Na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy, Wojewódzkie Ośrodki mogą udzielać pożyczek osobom niepełnosprawnym na podejmowanie działalności gospodarczej do wysokości 25-krotnego przeciętnego wynagrodzenia. Pożyczka może być udzielona osobie ubiegającej się o nią na wniosek zainteresowanego.

Wniosek o pożyczkę zawiera:

- 1) imię i nazwisko wnioskodawcy,
- 2) adres miejsca zamieszkania,
- 3) odpis orzeczenia Komisji do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia uwzględniający również zdolność do pracy zarobkowej,
- 4) odpis dokumentu uprawniającego do prowadzenia zamierzonej działalności gospodarczej,
- 5) wysokość pożyczki o jaką ubiega się wnioskodawca,
- 6) cel wykorzystania pożyczki oraz koszty.

ciąg dalszy na str. II

ZASADY GOSPODARKI ŚRODKAMI PRZEKAZYWANYMI PRZEZ PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W DYSPOZYCJI WOJEWÓDZKIEGO OŚRODKA ds. ZATRUDNIENIA I REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

I. Postanowienia ogólne

1. Wojewódzki Ośrodek do Spraw Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zwany dalej Wojewódzkim Ośrodkiem na podstawie art. 24 ust. 2 pkt. 10 ustawy z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46 poz. 201 i Nr 80, poz. 350) zwanej dalej ustawą, gospodaruje środkami finansowymi pozostającymi w jego dyspozycji.

2. Wojewódzkie Ośrodki mogą zawierać umowy z bankami na dokonywanie wypłat ze środków przekazywanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zwany dalej Funduszem, przyznawanych osobom niepełnosprawnym w formie oprocentowanych pożyczek na rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej i przyjmowanie ich spłaty na warunkach i w terminach

ZASADY GOSPODARKI ŚRODKAMI PRZEKAZYWANymi PRZEZ PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

dokończenie ze str. I

- 7) nazwę miejscowości i adres, pod którym wnioskodawca zamierza prowadzić działalność gospodarczą,
- 8) przewidywany termin rozpoczęcia działalności,
- 9) czasokres na jaki pożyczka ma być udzielona,
- 10) proponowane przez wnioskodawcę zabezpieczenie zwrotu pożyczki.

2. Wysokość oprocentowania pożyczki nie powinna przekraczać 50% stopy kredytu refinansowego.

3. Spłata pożyczki nie powinna wykroczyć poza okres 36 miesięcy.

4. Jeżeli umowa przewiduje spłatę pożyczki w ratach powinna ona przewidywać ich liczbę i terminy wpłaty rat. Nie wpłacenie pierwszej raty wraz z odsetkami w terminie wskazanym w umowie, oznacza nie dochowanie warunków umowy przez pożyczkobiorcę. Pożyczkodawca nie umotywowany wniosek pożyczkobiorcy może wyrazić zgodę na przesunięcie terminu wpłaty należytą raty, nie dłuższy jednak niż 3 miesiące lub wypowiedzieć umowę.

IV. Zabezpieczenie spłaty pożyczki

1. Wojewódzki Ośrodek przed podpisaniem umowy o pożyczkę powinien zapoznać pożyczkobiorcę z treścią umowy zabezpieczenia spłaty.

2. Zabezpieczenie spłaty pożyczki następuje:

1) przez złożenie weksla gwarancyjnego. Pożyczkobiorca składa weksel gwarancyjny in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z podpisem dwóch żyrantów (poręczycieli).

W przypadku nieterminowej spłaty rat pożyczki, pożyczkobiorca oraz wymienieni żyranti upoważniają pożyczkodawcę do wypełnienia „bez protestu” złożonego weksla do wysokości nie spłaconej pożyczki wraz z odsetkami za zwłokę oraz wskazania w nim miejsca płatności w miejscowości będącej siedzibą pożyczkodawcy.

Pożyczkodawca zawiadamia pożyczkobiorcę i żyrantów listem poleconym co najmniej na 7 dni przed terminem płatności weksla.

Pożyczkodawca może odmówić przyjęcia weksla gwarancyjnego, jeżeli żyranti tego weksla nie dają rejkoiemi spłaty zadłużenia ciężącego na pożyczkobiorcy.

2) pożyczkodawca może skorzystać z formy zabezpieczenia hipotecznego.

3) przez poręczenie co najmniej dwóch poręczycieli.

V. Zwrot kosztów zorganizowania nowych miejsc pracy i przystosowania istniejących miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych

1. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy, zakłady pracy mogą ubiegać się o uzyskanie zwrotu kosztów poniesionych w związku z organizacją nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych zdolnych do pracy zarobkowej, skierowanych do pracy przez Rejonowe Biura Pracy i kosztów związanych z oprzyrządowaniem istniejących miejsc pracy.

2. Organizacja nowego miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej obejmuje również jego oprzyrządowanie polegające na utworzeniu takich warunków pracy, które w zależności od stopnia niepełnosprawności osoby, w optymalnym stopniu rekompensują, zmniejszają lub wyrównują w drodze usprzętowania technicznego stopień niesprawności z równoczesnym zapewnieniem odpowiednich warunków bezpieczeństwa pracy i stwarzają możliwości zwiększenia wydajności i jakości pracy.

3. Środki, o których mowa w ustępach poprzedzających, refundowane są zakładom pracy przez Wojewódzkie Ośrodki na wniosek kierownika zakładu pracy, po uprzednim podpisaniu porozumienia.

4. Wniosek o zwrot poniesionych kosztów powinien zawierać:

- 1) datę, pełną nazwę zakładu pracy i adres,
- 2) rodzaj prowadzonej wytwórczości lub usług,
- 3) liczbę zatrudnionych osób niepełnosprawnych skierowanych na nowoutworzone miejsca pracy przez Rejonowe Biuro Pracy, zdolnych do pracy zarobkowej z podaniem grupy inwalidztwa,
- 4) ilość zorganizowanych nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności tych osób, z wyszczególnieniem nazwy stanowiska pracy,
- 5) wysokość poniesionych przez zakład nakładów finansowych na zorganizowanie poszczególnych nowych miejsc pracy (zakup maszyn, urządzeń, przystosowanie pomieszczeń, oprzyrządowań koniecznych do rodzaju niesprawności i innych kosztów udokumentowanych fakturami i rachunkami załączonymi do wniosku).

5. Wojewódzki Ośrodek przed rozpatrzeniem wniosku zakładu pracy o zwrot kosztów poniesionych w związku z organizacją nowych miejsc pracy, jak również kosztów związanych z oprzyrządowaniem istniejących miejsc pracy, powinien zwrócić się do Państwowej Inspekcji Pracy z wnioskiem o wyrażenie opinii o utworzonych nowych miejscach pracy i przystosowaniu ich do potrzeb zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

6. Po uzyskaniu pozytywnej opinii, o której mowa w ust. 5 może nastąpić przekazanie środków finansowych na konto bankowe zakładu pracy wskazane we wniosku, do wysokości określonej w art. 26 ust. 1 ustawy, pod warunkiem, że kierownik zakładu pracy składający wniosek o zwrot kosztów zorganizowania nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych złoży pisemne zobowiązanie, że na tych stanowiskach będą zatrudnione osoby niepełnosprawne, skierowane przez Rejonowe Biuro Pracy przez okres 3 lat.

Przez zatrudnienie osób niepełnosprawnych rozumie się świadczenie pracy na podstawie umowy o pracę, umowy o pracę nakładczą oraz spółdzielczą umowę o pracę.

VI. Zwrot kosztów wynagrodzeń osobom niepełnosprawnym

1. Na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy zakład pracy zatrudniający osoby niepełnosprawne skierowane do pracy przez Rejonowe Biura Pracy jako bezrobotni na nowo utworzone miejsca pracy, może się ubiegać o zwrot kosztów wypłaconego im wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenie społeczne na pisemny wniosek kierownika zakładu pracy kierowany do Wojewódzkiego Ośrodka.

2. W zależności od wzajemnych uzgodnień Wojewódzkiego Ośrodka z zakładem pracy, zwrot uzyskanych wynagrodzeń przez osoby niepełnosprawne i składki na ubezpieczenia społeczne może być dokonywany w okresach miesięcznych lub kwartalnych.

3. Zakład pracy powinien załączyć do wniosku uwierzytelniony przez osoby uprawnione wyciąg z listy płac obejmujący imiona i nazwiska osób niepełnosprawnych i wysokość uzyskanego zarobku (w każdym miesiącu kalendarzowym jeśli zwrot kosztów następuje kwartalnie) oraz wysokość składki na ubezpieczenie społeczne.

4. Wysokość wynagrodzenia powinna uwzględniać wszystkie jego składniki.

5. Zwrot wypłaconego przez zakład wynagrodzenia osobom niepełnosprawnym może nastąpić do wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, określonego w art. 3 ust. 7 ustawy.

VII. Szkolenie i przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych przez zakłady pracy chronionej

1. Jeżeli dalsze zatrudnienie osób niepełnosprawnych przez zakład pracy chronionej lub w nowym zakładzie uzależnione jest od przeszkolenia lub przekwalifikowania lub przyuczenia do zawodu osób niepełnosprawnych w związku z koniecznością zmiany profilu produkcji, na podstawie art. 28 ustawy zakład ten może uzyskać środki na taki cel z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2. Na podstawie art. 24 ust. 2 pkt. 2 ustawy zakład pracy chronionej w przypadkach określonych w pkt. 1 może wystąpić z wnioskiem do Wojewódzkiego Ośrodka o zorganizowanie szkolenia w określonym zawodzie lub przyuczenia do określonej pracy, w związku z koniecznością zmiany kwalifikacji osób niepełnosprawnych, podając w nim liczbę osób wymagających przekwalifikowania, z podaniem kierunku szkolenia.

3. Jeżeli zakład pracy chronionej zamierza zorganizować szkolenie we własnym zakresie, wówczas występuje z wnioskiem do Wojewódzkiego Ośrodka o sfinansowanie kosztów szkolenia.

4. Wniosek o zorganizowanie szkolenia i zwrot kosztów powinien zawierać:

- 1) datę, nazwę i siedzibę zakładu,
- 2) liczbę osób niepełnosprawnych objętych szkoleniem,
- 3) formę organizacyjną szkolenia (przywarsztatowe, z oderwaniem od pracy, po pracy),
- 4) miejsce szkolenia, jeżeli ma ono odbywać się z oderwaniem od pracy,
- 5) czasokres szkolenia,
- 6) program szkolenia (przekwalifikowania, przyuczenia do określonego zawodu lub do określonej pracy),
- 7) ogólny koszt szkolenia,
- 8) wskazanie jednostki prowadzącej szkolenie,
- 9) uzasadnienie podjęcia szkolenia.

5. Do wniosku załączony jest preliminarz kosztów szkolenia obejmujący min. wynagrodzenia nauczających, koszt pomocy naukowych, koszt pomieszczeń, w których ma się odbywać szkolenie, koszty dojazdu i koszty zwrotu utraconego zarobku przez osoby objęte szkoleniem.

6. Wojewódzkie Ośrodki powinny czuwać nad oszczędnym gospodarowaniem środkami Funduszu przeznaczonymi na szkolenie i przekwalifikowywanie osób niepełnosprawnych, zwracając szczególną uwagę na zdobycie nowych możliwości zawodowych, zgodnych z potrzebami rynku pracy.

Z tych samych względów co opracowania PFRON-u publikujemy kolejny akt wykonawczy do ustawy z dnia 9.05.1991 roku. Jest to Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej sygnowane przez JACKA KURONIA w porozumieniu z ANDRZEJEM WOJTYŁĄ – ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej, z dnia 8 września 1992 roku. Dotyczy ono zasad tworzenia, działania i finansowania warsztatów terapii zajęciowej.

Dobrze się stało, że ujrzało światło dzienne, wiele bowiem pytań, które do nas docierają, a dotyczą powyższej materii, stanie się nieaktualnych.

Na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46, poz. 201, Nr 80, poz. 350, Nr 110, poz. 472 i z 1992 r. Nr 21, poz. 85) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Warsztat terapii zajęciowej, zwany dalej „warsztatem”, przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych, w stosunku do których orzeczono niezdolność do pracy, a które zakwalifikowane zostały do rehabilitacji w formie terapii zajęciowej w warsztacie przez zespół rehabilitacyjny, o którym mowa w § 3 ust. 2.

2. Celem działania warsztatu jest rehabilitacja zmierzająca do rozwoju ogólnego każdego uczestnika, poprawy zaradności osobistej, sprawności psychofizycznych oraz przystosowania i funkcjonowania społecznego (integracji społecznej).

3. Realizacja celu, o którym mowa w ust.

2 odbywa się poprzez:

- 1) ogólne usprawnienie,
- 2) rozwój umiejętności wykonywania czynności życia codziennego,
- 3) przygotowanie do życia w środowisku społecznym,
- 4) opanowanie czynności przysposabiających do pracy,
- 5) rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych umożliwiających podjęcie pracy zarobkowej bądź szkolenia zawodowego,
- 6) inne, wskazane działania.

§ 2

1. Warsztat jest placówką pobytu dziennego.

2. Dzienny wymiar czasu trwania zajęć w warsztacie oraz dni wolne od zajęć dla uczestników, nie więcej jednak niż dwa dni w tygodniu, ustala kierownik warsztatu w dostosowaniu do programu rehabilitacji oraz potrzeb uczestników.

3. Rehabilitacja uczestników warsztatu odbywa się zgodnie z indywidualnym programem przygotowanym przez warsztat na podstawie zaleceń zespołu rehabilitacyjnego, o którym mowa w § ust. 2. Program powinien określać w szczególności:

- 1) stanowisko terapii oraz jego techniczne i organizacyjne dostosowanie do sprawności psychologicznej uczestnika,
- 2) przewidywany zakres terapii,
- 3) zakres i metody nauki zaradności osobistej i przystosowania do życia,
- 4) metody opanowywania czynności przysposabiających do pracy,
- 5) formy rehabilitacji psychicznej i społecznej,

6) formy współpracy z rodziną lub opiekunami,

7) osoby odpowiedzialne za realizację programu.

4. Warsztat zapewnia warunki konieczne do pełnej realizacji programu rehabilitacji.

5. Warsztat dokonuje okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał oceny efektów rehabilitacyjnych w odniesieniu do uczestników warsztatu i w miarę potrzeb koryguje i rozwija program rehabilitacji.

6. Kierownik warsztatu na podstawie oceny, o której mowa w ust. 5 wnioskuje o skierowanie do ponownego badania i orzeczenia o in-

walidztwie przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia tych uczestników, którzy mogliby podjąć pracę.

7. Uczestnicy, w stosunku do których orzeczono osiągnięcie zdolności do pracy, mają prawo pozostawać w warsztacie do czasu uzyskania miejsca pracy, nie dłużej niż 3 miesiące od daty orzeczenia.

8. Wojewódzki Ośrodek do Spraw Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „Ośrodkiem”, na wniosek kierownika warsztatu ściśle współpracuje z biurami pracy właściwymi dla miejsca zamieszkania uczestników warsztatu, o których mowa w art. 7, w celu uzyskania dla nich odpowiedniej pracy.

9. Zakłady pracy chronionej powinny zapewnić miejsca pracy dla tych spośród uczestników prowadzonego warsztatu, którzy będą zdolni do pracy.

10. Jednostka prowadząca warsztat ubezpiecza uczestników warsztatu od następstw nieszczęśliwych wypadków związanych z udziałem w zajęciach terapeutycznych oraz w drodze do i z warsztatu.

11. Uczestnik warsztatu może otrzymywać kieszonkowe w wysokości do 30% najniższego wynagrodzenia określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie kodeksu pracy. Wysokość kieszonkowego uzależniona jest od indywidualnego zaangażowania uczestnika w realizację programu rehabilitacji i ustalana przez kierownika warsztatu według zasad określonych w regulaminie warsztatu.

§ 3

1. Ośrodek przyjmuje zgłoszenia kandydatów

na uczestników warsztatu terapii zajęciowej. Zgłoszenia są dokonywane przez bezpośrednio zainteresowanych, ich rodziców, opiekunów prawnych, biura pracy, inne jednostki i organizacje zajmujące się osobami niepełnosprawnymi.

2. Kwalifikowania uczestników do warsztatu dokonuje utworzony w Ośrodku zespół rehabilitacyjny, w skład którego wchodzi:

1) przedstawiciele Ośrodka (przedstawiciele Ośrodka jako przewodniczący zespołu),

2) przedstawiciel specjalistycznej przychodni służby zdrowia stosownie do rodzajów schorzeń kandydatów na uczestników warsztatu,

3) specjalista do spraw poradnictwa zawodowego,

4) inni specjaliści w miarę potrzeb,

5) przedstawiciel jednostki zamierzającej utworzyć (prowadzącej) warsztat.

§ 4

Zakład pracy chronionej lub inna jednostka

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ z dnia 8 września 1992 r. w sprawie zasad tworzenia, działania i finansowania warsztatów terapii zajęciowej

organizacyjna przygotowuje projekt utworzenia warsztatu, który powinien zawierać:

1) nazwę oraz siedzibę zakładu pracy chronionej lub innej jednostki organizacyjnej, w której tworzony jest warsztat,

2) wypis z rejestru sądowego, w którym zarejestrowany jest zakład pracy, a w przypadku jednostki nie posiadającej osobowości prawnej dokument potwierdzający istnienie takiej jednostki,

3) proponowaną liczbę uczestników warsztatu z opisem rodzajów ich niepełnosprawności,

4) plan działalności warsztatu uwzględniający program rehabilitacyjny, o którym mowa w § 2 ust. 3 oraz formy terapii i przewidywane efekty pracy rehabilitacyjnej,

5) proponowaną obsadę etatową warsztatu z wyszczególnieniem ich liczby, stanowisk i wymaganych kwalifikacji pracowników,

6) preliminarz kosztów uruchomienia i działalności warsztatu wraz z uzasadnieniem,

7) plan pomieszczeń warsztatu: lokale i obiekty warsztatu powinny być dostosowane do potrzeb uczestników warsztatu stosownie do rodzaju ich schorzeń, a także pomieszczenia sanitarno-higienicznego i ciągi komunikacyjne,

8) regulamin warsztatu,

9) propozycje dotyczące formy zapewnienia uczestnikom warsztatu opieki medycznej.

§ 5

1. Na podstawie projektu utworzenia warsztatu i opinii zespołu rehabilitacyjnego, o którym mowa w § 3 ust. 2, a dotyczącej uczest-

ciąg dalszy na str. IV

dokończenie ze str. III

ników warsztatu, Ośrodek po uprzednim uzyskaniu akceptacji kalkulacji kosztów przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zawiera z jednostką tworzącą warsztat umowę o utworzeniu warsztatu.

2. W umowie określa się w szczególności:

- 1) strony umowy,
- 2) zakres działania warsztatu,
- 3) liczbę uczestników warsztatu wraz z podziałem na grupy terapii stosownie do rodzajów niepełnosprawności oraz inwalidztwa orzeczonego przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia,
- 4) liczbę pracowników warsztatu oraz nazwę zajmowanych stanowisk,
- 5) termin rozpoczęcia działalności warsztatu,
- 6) wysokość środków finansowych koniecznych do utworzenia warsztatu i jego działalności w podziale na rodzaje kosztów,
- 7) sposób finansowania i rozliczania kosztów utworzenia i działalności warsztatu,

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 8 września 1992 r.

w sprawie zasad tworzenia, działania i finansowania warsztatów terapii zajęciowej

z uwzględnieniem § 8 i 9,

8) warunki rozwiązania umowy i zasady nakładów finansowych poniesionych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

3. Umowę zawiera się na czas nieokreślony. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami umowa może być zawarta na czas określony.

4. W przypadku stwierdzenia uchybień w prowadzeniu rehabilitacji bądź w wydatkowaniu środków finansowych Ośrodek może wypowiedzieć umowę o utworzeniu warsztatu.

5. W zakresie nie uregulowanym w niniejszym rozporządzeniu, do umowy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

§ 6

1. Koszty utworzenia i działania warsztatu są pokrywane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2. Do kosztów działalności warsztatu wlicza się:

- 1) koszty utrzymania warsztatu obejmującego:
 - a) wynagrodzenia brutto pracowników warsztatu wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy,
 - b) inne wydatki, w tym między innymi na energię, usługi materialne, usługi niematerialne,
- 2) koszty materiałów i narzędzi potrzebnych w procesie terapii zajęciowej,
- 3) koszty dowozu uczestników do warsztatu i z warsztatu do miejsca zamieszkania,
- 4) koszty szkoleń pracowników warsztatu ściśle związane z działalnością warsztatu,
- 5) koszty ubezpieczeń, o których mowa

w § 2 ust. 10,

6) koszty kieszonkowego, o którym mowa w § 2 ust. 11.

§ 7

1. Pracownikami warsztatu są:

- 1) kierownik warsztatu,
- 2) specjaliści do spraw rehabilitacji lub rewalidacji,
- 3) instruktorzy terapii zajęciowej,
- 4) pracownik socjalny,
- 5) lekarz medycyny lub psycholog, jeśli uzasadnione jest to rodzajami schorzeń uczestników,
- 6) instruktor zawodu, w miarę potrzeb,
- 7) inne osoby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania warsztatu.

2. Na jedną osobę pracującą bezpośrednio z uczestnikami nie powinno przypadać więcej niż 5 uczestników warsztatu.

§ 8

1. Strony umowy corocznie określają wyso-

kość środków finansowych na działalność warsztatu na podstawie planu sporządzonego przez jednostkę prowadzącą warsztat i zweryfikowanego przez Ośrodek w porozumieniu z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2. Plan przedstawiony jest Ośrodkowi na każdy następny rok nie później niż do dnia 15 października.

§ 9

1. Rozliczenia wydatkowanych środków finansowych dokonuje jednostka prowadząca warsztat w okresach półrocznych, nie później niż do dnia 5 miesiąca następującego po okresie rozliczeniowym.

2. Ośrodek po przyjęciu rozliczenia przekazuje jednostce prowadzącej warsztat środki finansowe na następne półrocze nie później niż do 15 dnia miesiąca rozpoczynającego półrocze.

§ 10

1. Jednostka prowadząca warsztat składa Ośrodkowi roczną informację z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatu w terminie do 31 stycznia następnego roku.

2. Informacja powinna zawierać w szczególności:

- 1) nazwę i adres jednostki prowadzącej warsztat,
- 2) listę uczestników warsztatu i rodzaje ich niesprawności,
- 3) poziom frekwencji uczestników warsztatu w poszczególnych miesiącach roku sprawozdawczego,
- 4) charakterystykę i efekty prowadzonej

terapii zajęciowej,

5) rozliczenie wykorzystania środków finansowych przez warsztat, w tym kwot uzyskanych ze sprzedaży produktów i usług, o których mowa w § 12 ust. 2, 3, 6) dane o osobach zdolnych do podjęcia szkolenia zawodowego lub pracy zarobkowej oraz ocenę ich sprawności psychofizycznej i społecznej.

§ 11

1. Kierownik warsztatu zawiadamia Ośrodek o każdym wolnym miejscu w warsztacie niezwłocznie po zwolnieniu miejsca.

2. Przepis ten dotyczy również zwiększenia liczby miejsc w warsztacie wskutek rozbudowy, modernizacji lub remontu obiektu przeznaczanego na warsztat.

§ 12

1. Warsztat prowadzi działalność o charakterze niezarobkowym, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Ewentualny dochód ze sprzedaży produktów i usług wykonanych w ramach programu rehabilitacji przeznacza się na zaspokojenie potrzeb rehabilitacyjnych, kulturalnych i osobistych uczestników warsztatu.

3. Jeśli wysokość dochodu, o którym mowa w ust. 2 przekracza kwotę odpowiadającą iloczynowi 30% najniższego wynagrodzenia i liczby uczestników warsztatu — o jej przeznaczeniu decydują strony umowy.

§ 13

1. Kontrolę działalności warsztatu pod względem realizacji programu rehabilitacji oraz wykorzystania (wydatkowania) środków sprawuje właściwy Ośrodek.

2. W ramach sprawnej kontroli Ośrodek może żądać:

1) dostarczenia przez kierownika jednostki prowadzącej warsztat w wyznaczonym terminie informacji z działalności warsztatu,

2) umożliwienia wglądu w inne dokumenty związane z działalnością warsztatu w celu sporządzenia notatek, odpisów i wyciągów.

3. Kierownik Ośrodka, w miarę potrzeb, zasięga opinii zespołu rehabilitacyjnego, o którym mowa w § 3 ust. 2, o efektach realizacji programu rehabilitacji w warsztacie. Opinię może poprzedzić wykonanie przez zespół odpowiednich testów i badań porównawczych.

4. O stwierdzonych uchybieniach właściwy Ośrodek zawiadamia Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Pełnomocnika do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

§ 14

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

W porozumieniu:

MINISTER
ZDROWIA
I OPIEKI
SPOŁECZNEJ

/—/ Andrzej Wojtyła

MINISTER
PRACY
I POLITYKI
SOCJALNEJ

/—/ Jacek Kuroń

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.